

Grammatica in gebruik – Spaans

bron: boek "Grammatica in gebruik Spaans – Intertaal" (wordt niet meer verkocht)

Gebruikte afkortingen

Bijv.nw.	Bijvoeglijk naamwoord
Enk.	Enkelvoud
Lijd.vw	Lijdend voorwerp
mv.	Meervoud
Meewerkend vw.	Meewerkend voorwerp
Pers.vnw.	Persoonlijk voornaamwoord
Ud./Vd.	Usted (= u, enkelvoud)
Uds./Vds.	Ustedes (= u, meervoud)
Wederkerend vnw.	Wederkerend voornaamwoord
Zelfst.nw.	Zelfstandig naamwoord

Lijst van grammaticale termen

Nederlandse term

Aanwijzend voornaamwoord
Accent, klemtoonteken
Bepaald lidwoord
Betrekkelijk voornaamwoord
Betrekkelijke bijzin
Bevestigende gebiedende wijs
Bevestigende zin
Bezittelijk voornaamwoord
Bijvoeglijk naamwoord
Bijwoord
Bijzin
Concordantie, overeenstemming
Enkelvoud
Gebiedende wijs
Gebruik
Geslacht
Getal
Hoofdtelwoord
Hoofdzin
Klemtoon
Klinker
Lettergreep
Lidwoord
Lijdend voorwerp
Lijdende vorm
Mannelijk
Medeklinker
Meervoud
Meewerkend voorwerp
Onbeklemtoond
Onbepaald lidwoord
Onbepaald voornaamwoord
Onderwerp
Onpersoonlijke constructie
Onpersoonlijke uitdrukking
Onregelmatig

Spaanse term

(pronombre) demostrativo
Acento
Artículo determinado
Pronombre relativo
Oración de relativa
Imperativo afirmativo
Oración afirmativa
(pronombre) posesivo
(nombre) adjetivo
Adverbio
Oración subordinada
Concordancia
Singular
Imperativo
Uso
Género
Número
Numeral / número cardinal
Oración principal
Acento
Vocal
Sílabas
Artículo
Objeto directo
Pasivo, voz pasiva
Masculino
Consonante
Plural
Objeto indirecto
Átono
Artículo indeterminado
Pronombre indefinido
Sujeto
Construcción impersonal
Expresión impersonal
Irregular

Ontkennende gebiedende wijs	Imperativo negativo
Ontkennende zin	Oración negativa
Ontkenning	Negación
Onveranderlijk	Invariable
Overtreffende trap (van de vergelijking)	Superlativo
Persoonlijk voornaamwoord	Pronombre personal
Persoonlijk voornaamwoord als lijdend voorwerp	Pronombre objeto directo
Persoonlijk voornaamwoord als meewerkend voorwerp	Pronombre objeto indirecto
Persoonlijk voornaamwoord als onderwerp	Pronombre sujeto
Rangtelwoord	Numeral / número ordinal
Reactie	Reacción
Regelmatig	Regular
Samengesteld werkwoord	Verbo compuesto
Spelling	Ortografía
Stam (van het werkwoord)	Raíz
Tweeklank	Diptongo
Uitgang (van het werkwoord)	Desinencia
Uitspraak	Pronunciación
Veranderlijk	Variable
Vergelijking	Comparación
Vergrotende trap (van de vergelijking)	Comparativo
Verleden tijd	Pretérito
Vervoeging (van werkwoorden)	Conjugación
Voegwoord	Conjunción, enlace
Voltooid deelwoord	Participio pasado
Voorwaardelijke zin	Oración condicional
Voorzetsel	Preposición
Vorm	Forma
Vraagwoord	(pronombre) interrogativo
Vrouwelijk	Femenino
Wederkerend voornaamwoord	Pronombre reflexivo
Wederkerend werkwoord	Verbo reflexivo
Werkwoord	Verbo
Werkwoordsconstructies	Perífrases verbales
Zelfstandig naamwoord	(nombre) sustantivo
Zin	oración

Spaanse werkwoordstijden en -wijzen**Nederlandse equivalenten of omschrijvingen**

Condicional

Futuro (imperfecto)

Futuro perfecto

Gerundio

Imperativo

Imperativo afirmativo

Imperativo negativo

Imperfecto de subjuntivo

Indicativo

Infinitivo

Participio pasado

Perfecto

Perfecto compuesto

Perfecto Simple

Perfecto de subjuntivo

Presente

Presente de Indicativo

Presente perfecto

Presente de subjuntivo

Pretérito Definido

Pretérito imperfecto

Pretérito indefinido (ook wel Perfecto

Simple of Pretérito Definido)

Pretérito perfecto (ook wel Presente

Perfecto of Perfecto Compuesto)

Pretérito pluscuamperfecto

Subjuntivo

Voorwaardelijke wijs / onvoltooid verleden
toekomende tijd

Onvoltooid tegenwoordig toekomende tijd

Voltooid tegenwoordig toekomende tijd

Tegenwoordig deelwoord

Gebiedende wijs

Bevestigende gebiedende wijs

Ontkennende gebiedende wijs

Onvoltooid verleden tijd van de

aanvoegende wijs

Aantonende wijs

Onbepaalde wijs, heel werkwoord, infinitief

Voltooid deelwoord

Voltooid tegenwoordige tijd

Zie Pretérito Perfecto

Zie Pretérito Indefinido

Voltooid tegenwoordige tijd van de

aanvoegende wijs

Onvoltooid tegenwoordige tijd

Zie Pretérito Perfecto

Onvoltooid tegenwoordige tijd van de

aanvoegende wijs

Zie Pretérito Indefinido

Onvoltooid verleden tijd

Ontvoltooid verleden tijd / voltooid

tegenwoordige tijd

Voltooid tegenwoordige tijd

Voltooid verleden tijd

Aanvoegende wijs

Uitspraak en spelling

Algemene uitspraakregels

Klinkers

De klinkers in het Spaans: **a, e, i, o, u**, worden altijd kort uitgesproken, onafhankelijk van de lettergreep waarin ze voorkomen. Het Spaans heeft daardoor een regelmatig zinsritme. Wanneer klinkers in combinatie voorkomen (bijvoorbeeld: **ae, eu, oo**), dan wordt in principe elke klinker apart uitgesproken. Maar: **i** en **u** vóór of na een van de andere klinkers worden niet als klinker uitgesproken, maar meer als *j*, respectievelijk *w*. Voor de klank van de Spaanse klinkers geldt:

- a** Heeft een klank tussen de *a* van *kat* en die van *kaas* in
- e** Heeft een klank tussen de *e* van *bed* en die van *been* in (en nooit als *u* in bijvoorbeeld *zus*)
- i** Wordt uitgesproken als de *i* in *idee*
- o** Klinkt kort, als de *o* in *tot* – óók aan het eind van een woord
- u** Wordt uitgesproken als *oe* in *hoed*

Medeklinkers

De klanken van de medeklinkers worden over het algemeen vóór in de mond gevormd. Verder gelden de volgende regels voor de uitspraak:

- b** Wordt uitgesproken als *b* aan het begin van een woord: *bailar*
Een klank tussen *b* en *w*, wanneer de *b* tussen twee klinkers staat: *Cuba*
- c** Wordt uitgesproken als *k* vóór **a, o, u**: *casa, cómodo, curso*
th zoals in het Engelse 'thing' vóór **e** en **i**: *centro, cigarro*
In Zuid-Spanje en Latijns-Amerika wordt de **c** vóór **e** en **i** meer uitgesproken als *s*.
- ch** Wordt uitgesproken als *tjs*: *chocolate*
- d** Wordt uitgesproken als **d**: *dolor*
Aan het eind van een woord wordt de **d** soms geaspireerd (= uitgesproken met een *b*-klank erbij of weggelaten in de uitspraak: *Madrid, ciudad*)
- f** Wordt uitgesproken als *f*: *foto*
- g** Wordt uitgesproken als *g* in 'goal' vóór *a, o, u* of een medeklinker: *galinna, gordo, grasa*.
G in 'kachel' vóór *e* en *i*: *género, girar*
- gu** Wordt uitgesproken als *g* in 'goal' + *w* vóór *e* en *i*: *guardar* (met *w*-klank)
G in 'goal' vóór *e* en *i*: *guerra* (zonder *w*-klank)

Tema 1 - Zelfstandige en bijvoeglijke naamwoorden – Concordantie

Nombres y Adjetivos – Concordancia

		Zelfstandige en bijvoeglijke naamwoorden	
		Geslacht	
		Mannelijk	Vrouwelijk
Getal	Enkelvoud	El gato blanco	La gata blanca
	Meervoud	Los gatos blancos	Las gatas blancas
	Enkelvoud	El profesor amable	La profesora amable
	Meervoud	Los profesores amables	Las profesoras amables

Zelfstandig naamwoord (Nombre)

- Geslacht (Género)

1. Zelfstandige naamwoorden die personen of dieren van het mannelijk geslacht aanduiden, zijn altijd mannelijk (masculino):

El hombre, el caballo, el gato, el profesor

Zelfstandige naamwoorden die personen of dieren van het vrouwelijk geslacht aanduiden, zijn altijd vrouwelijk (femenino):

La mujer, la yegua(de merrie), la gata, la profesora

2. In het algemeen zijn zelfstandige naamwoorden die eindigen op **-o** mannelijk;

El cuaderno (het notitieboekje), el bolso, el libro

Uitzonderingen: *la mano, la radio, la foto, la moto*

3. In het algemeen zijn zelfstandige naamwoorden die eindigen op **-a** vrouwelijk;

La ventana, la película, la casa

Uitzonderingen: *el problema, el idioma, el tema, el sofá*

4. Zelfstandige naamwoorden die eindigen op een medeklinker of op **-e** kunnen mannelijk of vrouwelijk zijn:

El hotel, el lápiz, la nariz, el camión, la lección, el pie, la clase

5. Het lidwoord (artículo) geeft het geslacht van het zelfstandig naamwoord aan:

El cuaderno, **el** mapa, **la** ventana, **la** mano, **los** temas, **las** fotos,

Un hombre, **una** mujer, **unos** días, **unas** motos

6. **Vrouwelijke benamingen**

1. Mannelijke zelfstandige naamwoorden die eindigen op **-o** krijgen in plaats daarvan een **-a**;

El maestro – la maestra

2. Mannelijke zelfstandige naamwoorden die eindigen op een medeklinker krijgen een **-a** aan het eind erbij;

El profesor – la profesora

- Getal (Número)

Vorming van het meervoud (plural)

1. Zelfstandige naamwoorden die in het enkelvoud (singular) eindigen op een onbeklemtoonde klinker krijgen in het meervoud (plural) een **-s** aan het eind erbij:
La mesa – las mesas
2. Zelfstandige naamwoorden die in het enkelvoud eindigen op een medeklinker of een beklemtoonde klinker krijgen in het meervoud **-es** aan het eind erbij:
el papel – los papeles
el rubí – los rubíes

Uitzonderingen: *el café – los cafés, el sofá – los sofás, el papá – los papás*

Bijvoeglijk naamwoord (Adjetivo)

1. Bijvoeglijke naam woorden komen in geslacht (mannelijk/vrouwelijk) en getal (enkelvoud/meervoud) overeen met het zelfstandig naamwoord waar ze bij horen. Dit verschijnsel heet concordantie (concordantia):
El gato (es) blanco – los gatos (son) blancos
La gata (es) blanca – las gatas (son) blancas
2. Vrouwelijk vormen
 1. De volgende bijvoeglijke naamwoorden krijgen voor de vrouwelijke vorm een **-a** aan het eind erbij:
Bijvoeglijke naamwoorden die eindigen op **-an, -on** of **-or**:
Holgazán – holgazana, campeón – campeona, hablador – habladora

Bijvoeglijke naamwoorden die nationaliteit aanduiden (en niet eindigen op -a of -í; zie bij 2.)
Español – española, francés – francesa
 2. Alle andere bijvoeglijke naamwoorden hebben dezelfde vorm voor mannelijk en vrouwelijk:
Amigo amable – amiga amable, hombre capaz – mujer capaz
El chocolate belga – la película belga, el sillón marroquí- la casa marroquí

Tema 2 - Lidwoorden (Artículos)

	Bepaald			Onbepaald	
	Mannelijk	Vrouwelijk	Onzijdig	Mannelijk	Vrouwelijk
Enkelvoud	EL	LA	LO	UN	UNA
Meervoud	LOS	LAS		UNOS	UNAS

Zie ook Tema 21: het lidwoord EL wordt samen met de voorzetsels A en DE

A + EL = AL
DE + EL = DEL

1. De bepaalde lidwoorden (artículos determinados) worden gebruikt:

- Om iets aan te geven dat bekend is:
Tráeme el libro
Hay que sacar al perro a pasear
- Bij de tijden van de klok:
Es la una y cuarto
El veterinario abre a las cinco
- Bij de dagen van de week:
El sábado vi a Pepe – Zaterdag heb ik Pepe gezien
- Vóór señor, señora, señorita, als over de persoon gesproken wordt:
El señor Pérez tiene mucha experiencia – Meneer Pérez heeft veel ervaring.
Maar:
¡Señor Pérez, lo llaman al teléfono! – Meneer Pérez, er is telefoon voor u!
- Om dingen of personen aan te geven waarvan er maar één bestaat:
El sol
El Papa
El Rey de España
- Met werkwoorden als gustar (zie ook Tema 16), als er gesproken wordt over dingen in algemene zin:
No me gustan las frutas – Ik houd niet van fruit.
Maar: als het grammaticaal onderwerp een werkwoord is, dan wordt daar géén lidwoord voor geplaatst: *Me gusta mucho bailar.*
- Vóór woorden als *río, mar, calle, plaza, islas, enz.* wanneer die worden gevolgd door de naam:
Las Islas Canarias están en el Océano Atlántico.
Als de woorden *río, mar, enz.* worden weggelaten, staat het lidwoord direct vóór de naam:
Las (Islas) Baleares están en el (Mar) Mediterráneo.
El (río) Tago pasa por Toledo.
- Vóór bepaalde namen van landen, steden en streken:
La India, La Coruña, La Rioja, El Escorial, El Cairo
- Als zelfstandige woorden, wanneer men verwijst naar een zelfstandig naamwoord dat al genoemd is, of de ander bekend is:
¿Quién es el (hombre) del abrigo azul? – Wie is die (man) met die blauwe jas?
Esa es la (casa) de Isabel – Dat huis is van Isabel

2. De onbepaalde lidwoorden (artículos indeterminados) worden gebruikt:

- Als de spreker iets presenteert dat de ander tot dan toe onbekend was:

*Me he comprado **un perro**
Tengo **un libro de arte precioso***

2. Met de werkwoordsvorm **hay**:
*¿Dónde **hay un bolígrafo**?*
3. De meervoudsvormen van het onbepaald lidwoord: **unos, unas** hebben de betekenis van 'enige', 'enkele', 'een paar':
*Te he traído **unos libros** de arte preciosos – Ik heb een paar prachtige kunstboeken voor je meegebracht.*
4. Er wordt géén lidwoord gebruikt:
 1. Vóór benamingen van beroepen, als daar het werkwoord **ser** aan voorafgaat:
Mario es **periodista**.
Rafael es **modisto**.
Maar: als er een bijvoeglijk naamwoord bij staat, wordt wél een lidwoord gebruikt Mario es un periodista muy famoso.
 2. Vóór zelfstandige naamwoorden als lijdend voorwerp, vooral als de hoeveelheid buiten beschouwing wordt gelaten:
Yo no tengo **coche**
Yo no tengo **hijos**
Dame **azúcar**, por favor
No hay **trabajo** para todos
He comprado **sillas nuevas**
5. Het onzijdige lidwoord **lo** verandert het woord of de zin waaraan het voorafgaat in een zelfstandig naamwoord. Het wordt gebruikt:
 1. Vóór een bijvoeglijk naamwoord:
Lo importante es que tú seas feliz – Het belangrijkste is dat je gelukkig bent.
 2. Vóór een bijwoord:
No sabes **lo bien** que está mi abuelo – Je hebt geen idee hoe goed het met mijn opa gaat.
 3. In betrekkelijke bijzinnen:
No se me ha olvidado **lo que dijiste** – Ik ben niet vergeten wat je gezegd hebt.
 4. Om iets aan te duiden dat de gesprekspartner al bekend is, zonder het precies te noemen. **Lo de** + zelfstandig naamwoord betekent dan iets als 'de kwestie':
¿Qué tal la reunión? – Hoe was de vergadering?
Regular. Nos pasamos el tiempo hablando de **lo de Aurora** – Gewoon. We hebben het gehad over de kwestie van Aurora.

Tema 3 - Ser: Presente

(yo)	soy
(tú)	eres
(él/ella/Vd.)	es
(nosotros/-as)	somos
(vosotros/-as)	sois
(ellos/-as/Vds.)	son

USO

Het werkwoord **ser** (zijn) wordt gebruikt voor het aangeven van:

1. Naam of benaming:
Ésta **es Rosa** y éste **es Paco**
¿**Qué es** este edificio? – **Es un museo**
2. Beroep:
Daniel **es médico**.
3. Nationaliteit / afkomst:
Pilar **es española; es de Granada**
4. Eigenschappen en kenmerken:
Mi padre **es alto y moreno**.
La clase de Biología **es muy interesante**.
5. Bezit:
Las llaves **son de Manolo**.
6. Waar en wanneer iets plaatsvindt:
La fiesta de Ana **es en su casa**.
7. Tijd (bijvoorbeeld: tijdstip, tijdvak, datum)
Mañana **es el 11 de febrero**.

Tema 4 - Estar / Hay

ESTAR (presente)

(yo)	estoy
(tú)	estás
(él/ella/Vd.)	está
(nosotros/-as)	estamos
(vosotros/-as)	estáis
(ellos/-as/Vds.)	están

Uso

Het werkwoord **estar** (zijn) wordt gebruikt voor het aanduiden van:

1. Plaats:

Las llaves **están en la mesa** – De sleutels liggen op tafel.
¿**Está** tu madre **en casa**? – Is je moeder thuis?

2. Tijdelijke toestand:

Carlos **estás enfermo**. – Carlos is ziek
Mi marido ahora **está más delgado**. – Mijn man is nu slanker.
Tu habitación **está sucia**. – Je kamer is vuil.

HAY

De werkwoordsvorm **hay** (er is/er zijn) geeft aan of iets of iemand al dan niet bestaat.

¿**Hay alguna farmacia** por aquí cerca? – Is hier een apotheek in de buurt?

Hay cervezas en la nevera – Er liggen piljes in de koelkast.

No hay leche para todos – Er is geen melk voor iedereen.

HAY / ESTAR

Bij gebruik van **hay** is het onderwerp van de zin altijd 'onbepaald', bij gebruik van **estar** is het onderwerp 'bepaald'. Een onderwerp is 'bepaald' wanneer er een bepaald lidwoord (**el/la/los/las**), een aanwijzend voornaamwoord (**este, ese, aquel,...**) of een bezittelijk voornaamwoord (**mi/mis, tu/tus, ...**) vóór staat. En ook wanneer het onderwerp een eigennaam of geografische benaming is:

NIET: En mi barrio está un parque

Maar: En mi barrio **hay un parque**. – In mijn wijk is een park.

NIET: ¿Hay mi amiga?

Maar: ¿**Está mi amiga**? – Is mijn vriendin er?

Tema 5 – Presente (onvoltooid tegenwoordige tijd) – regelmatige werkwoorden

In het Spaans zijn er drie groepen regelmatige werkwoorden (verbos regulares), op basis van de uitgang van het hele werkwoord (infinitivo): **-ar**, **-er**, **-ir**. Elke groep heeft een eigen vervoeging (conjugación). Hieronder staan als voorbeeld voor

- regelmatige werkwoorden op **-ar**: trabajar
- regelmatige werkwoorden op **-er**: beber
- regelmatige werkwoorden op **-ir**: vivir

REGELMATIGE WERKWOORDEN: PRESENTE

	-ar	-er	-ir
Yo	Trabaj- o	Beb- o	Viv- o
Tú	Trabaj- as	Beb- es	Viv- es
Él/ella/Vd.	Trabaj- a	Beb- e	Viv- e
Nosotros/-as	Trabaj- amos	Beb- emos	Viv- imos
Vosotros/-as	Trabaj- áis	Beb- éis	Viv- ís
Ellos/-as/Vds.	Trabaj- an	Beb- en	Viv- en

USO

De Presente (onvoltooid tegenwoordige tijd) wordt gebruikt:

1. Om feiten en actuele gebeurtenissen aan te duiden:
El banco **abre** a las 8.30
Dos y dos **suman** cuatro
Yo **vivo** en Madrid
2. Om aan te geven wat men gewoonlijk doet, of met een zekere frequentie:
En mi casa **comemos** a las 3
Los sábados también **trabajo**
3. Om aanwijzingen te geven:
Para hablar por teléfono, primero **levantas** el auricular, luego **metes** la moneda o la tarjeta
4. Om over de toekomst te spreken:
En junio **termino** el curso – In juni ben ik klaar met de cursus.

Tema 6 – Presente (onvoltooid tegenwoordige tijd) – Onregelmatige werkwoorden

ONREGELMATIGE WERKWOORDEN: PRESENTE

Er zijn verschillende soorten onregelmatige werkwoorden (verbos irregulares):

1. **Werkwoorden met klinkerwisseling** (wordt in woordenboeken aangegeven)

I	II	III	IV
e > ie	o > ue	e > i	u > ue
querer	poder	pedir	jugar
Qu ie ro	P ue do	P i do	J ue go
Qu ie res	P ue des	P i des	J ue gas
Qu ie re	P ue de	P i de	J ue ga
Queremos	Podemos	Pedimos	Jugamos
Queréis	Podéis	Pedis	Jugáis
Qu ie ren	P ue den	P i den	J ue gan

Voorbeelden:

- I. querer, cerrar, comenzar, empezar, entender, perder, pensar, regar, sentir.
- II. poder, encontrar, volver, dormir, sonar, costar, recordar.
- III. pedir, servir, seguir.

2. **Werkwoorden met alleen in de 1e persoon enkelvoud een onregelmatigheid of een verandering van de schrijfwijze.**

Voorbeelden:

Coger: **cojo**, coges, coge, cogemos, cogéis, cogen

Conocer*: **conozco**, conoces, conoce, conocemos, conocéis, conocen

Dar: **doy**, das, da, damos, daís, dan

Hacer: **hago**, haces, hace, hacemos, hacéis, hacen

Poner: **pongo**, pones, pone, ponemos, ponéis, ponen

Traer: **traigo**, traes, trae, traemos, traéis, traen

Saber: **sé**, sabes, sabe, sabemos, sabéis, saben

Salir: **salgo**, sales, sale, salimos, salís, salen

** Werkwoorden op -hacer, -ecer, -ocer, -ucir hebben dezelfde onregelmatigheid in de 1e persoon enkelvoud als conocer. Bijv.: merecer – merezco, conducir – conduzco.

Zie voor de spellingregels ook 'Uitspraak en spelling'.

3. **Werkwoorden met meer dan één onregelmatigheid of verandering van de schrijfwijze**

Voorbeelden:

Decir: **digo, dices, dice**, decimos, decís, **dicen**

Oír: **oigo, oyes, oye**, oímos, oís, **oyen**

Tener: **tengo, tienes, tiene**, tenemos, tenéis, **tienen**

Venir: **vengo, vienes, viene**, venimos, venís, **vienen**

4. **Werkwoorden met een geheel onregelmatige vervoeging**

Voorbeeld:

Ir: **voy, vas, va, vamos, vais, van**

USO

De Presente (onvoltooid tegenwoordige tijd) wordt gebruikt (zoals ook aangegeven bij Tema 5):

1. Voor het aanduiden van feiten en actuele gebeurtenissen:
Yo no **sé** hablar francés.
Los bancos **cierran** a las dos.
Dos y dos **son** cuatro
2. Voor het aangeven van gewoonten:
Los domingos nunca **vamos** al cine
3. Voor het geven van aanwijzingen:
Para ir a casa de Pedro, **coges** primero la calle Mayor y **sigues** hasta una plaza.
4. Voor het beschrijven van toekomstige gebeurtenissen:
Mañana **salgo** antes – Morgen ga ik eerder weg.

Tema 7 – Ser / Estar / Tener

Presente:	SER	ESTAR	TENER
	Soy	Estoy	Tengo
	Eres	Estás	Tienes
	Es	Está	Tiene
	Somos	Estamos	Tenemos
	Sois	Estáis	Tenéis
	son	están	tienen

USO

SER (zijn)

Het werkwoord **ser** wordt gebruikt:

1. Om naam, beroep, nationaliteit of bezit aan te duiden, en wordt dan meestal verbonden met een zelfstandig naamwoord.
Este **es Juan**.
María **es profesora**.
Los vecinos de Pepe **son irlandeses; son de Irlanda**.
Ellos **son mis hermanos**.
¿Este libro **es tuyo**?
2. Om eigenschappen en kenmerken (karakter, kleur, materiaal, uiterlijk) aan te duiden, en om een oordeel te geven. In die gevallen wordt **ser** meestal verbonden met een bijvoeglijk naamwoord:
Mi casa **es grande**.
Ese pueblo **es precioso**.
Estos zapatos **son viejos**, tienen más de diez años.
Mi jersey favorito **es de lana**.
3. Om aan te duiden waar en wanneer een gebeurtenis plaatsvindt:
¿Sabes **dónde es** el banquete de la boda? – Creo que **es en el restaurante Don Pedro**.
El encuentro **será en abril**.
4. Bij tijdsaanduidingen (bijvoorbeeld: tijdstip of tijdvak):
Son las siete.
Hoy **es martes**.
5. In de meeste onpersoonlijke uitdrukkingen:
Es necesario estudiar mucho.
Es fácil aprender el español.

ESTAR (zijn)

Het werkwoord **estar** wordt gebruikt voor het aanduiden van:

1. Plaats:
Andalucía **está en el Sur de España**
2. Veranderlijke situaties, zoals bijvoorbeeld iemands gezondheidstoestand of stemming:
Mi abuelo **está muy enfermo**.
Ana **está enfadada** con sus hijos.
Mi amigo **está bien**.

SER / ESTAR

1. Bij beschrijvingen met een bijvoeglijk naamwoord wordt **ser** gebruikt als het gaat om permanente eigenschappen en **estar** voor het aanduiden van een tijdelijke toestand van iets of iemand:
Carlos **es un chico muy nervioso** – Carlos is een nerveuze jongen.
Carlos **está** hoy muy nervioso, no sé por qué – Carlos is vandaag erg zenuwachtig, ik weet niet waarom.
2. In een aantal gevallen verandert het bijvoeglijk naamwoord van betekenis al naar gelang het met **ser** of met **estar** wordt gebruikt:
Carlos **es un niño muy listo** (=intelligent).
Carlos, ¿**estás listo** para salir? (=klaar)

Tener (hebben)

1. **Tener** duidt in het algemeen een bezitsrelatie aan, maar wordt soms ook gebruikt bij het beschrijven van uiterlijke kenmerken van iemand:
¿No **tienes dinero**?
Él **tiene el pelo negro**, ella **tiene los ojos azules**.
2. **Tener** wordt ook gebruikt voor het aanduiden van een bepaalde lichamelijke of geestelijke toestand, in combinatie met zelfstandige naamwoorden als : hambre (honger), sed (dorst), frío (koud), calor (warmte), dolor (pijn), miedo (angst), sueño (slaap)
¿Me das agua?, **tengo sed**.
3. **Tener** gebruikt men ook bij het aangeven van leeftijd:
Mi novio **tiene treinta años**. – Mijn vriend is dertig.

Tema 8 – Wederkerende werkwoorden (verbos reflexivos)

Voorbeeld van een wederkerend werkwoord:

Yo	Me levanto
Tú	Te levantas
Él/ella/Vd.	Se levanta
Nosotros/-as	Nos levantamos
Vosotros/-as	Os levantáis
Ellos/-as/Vds.	Se levantan

USO

1. Wederkerende werkwoorden zijn werkwoorden die worden verbonden met een wederkerend voornaamwoord (pronombre reflexivo). Deze voornaamwoorden zijn: **me, te, se, nos, os**. Ze richten zich naar het onderwerp van de zin:
Lavarse (zich wassen) – **me lavo** (ik was me)
Apurarse (zich haasten) – **nos apuramos** (we haasten ons)
2. Veel werkwoorden kunnen wederkerend en niet-wederkerend worden gebruikt, afhankelijk van de betekenis:
Ella **pinta** su casa – Ella **se pinta** los labios.
Él **acuesta** a sus hijos – Él **se acuesta** a los 10.
3. Niet alle Spaanse wederkerende werkwoorden komen overeen met een wederkerend werkwoord in het Nederlands, bijvoorbeeld:
Quedarse – blijven, llamarse – heten, casarse – trouwen
4. Het wederkerend voornaamwoord staat in het algemeen vóór de werkwoordsvorm:
Me caso mañana.
Los fines de semana **nos acostamos** tarde.

Maar: bij het hele werkwoord (Infinitivo) en de Gerundio (zie Tema 34) kan het voornaamwoord er ook achter staan (er aan vast):

Por favor, ¿puedes **callarte**?

Miguel está **duchándose**.

Bij de bevestigende gebiedende wijs staat het wederkerend voornaamwoord er altijd achter:

¡**Cállate**, por favor!

Tema 9 – Aanwijzende voornaamwoorden (Demostrativos)

AANWIJZENDE VOORNAAMWOORDEN

Bijvoeglijk en zelfstandig gebruikt

enkelvoud		meervoud	
Mannelijk	Vrouwelijk	Mannelijk	Vrouwelijk
Este	Esta	Estos	Estas
Ese	Esa	Esos	Esas
Aquel	Aquella	Aquellos	Aquellas

Alleen zelfstandig gebruikt: esto, eso, aquello

USO

- Aanwijzende voornaamwoorden kunnen bijvoeglijk gebruikt worden (ze heten dan *adjetivos demostrativos*) of zelfstandig (ze heten dan *pronombres demostrativos*).
Este libro es mío – Dit boek is van mij.
Este es mi libro – Dit is mijn boek.
- Aanwijzende voornaamwoorden staan meestal vóór het zelfstandig naamwoord en komen daarmee overeen in geslacht en getal:
Esta semana tengo mucho trabajo – Deze week heb ik veel werk.
Aquellos árboles están enfermos – Die bomen zijn ziek.
- Soms staat een aanwijzend voornaamwoord áchter een zelfstandig naamwoord (dat voorafgegaan wordt door een lidwoord), om dat meer nadruk te geven:
El libro ese no me gusta – Dát boek vind ik niet leuk.
- Wanneer de aanwijzende voornaamwoorden zelfstandig gebruikt worden is het gebruikelijk om ze met accent te schrijven, om ze van de bijvoeglijk gebruikte aanwijzende voornaamwoorden te onderscheiden:
Mira, **ésta** es Sonia y **ése** es Ignacio – Kijk, dit is Sonia en dat is Ignacio.
Mira, **esta chica** es Sonia y **ese chico** es Ignacio – Kijk, dit meisje is Sonia en die jongen is Ignacio.
Op hoofdletters worden in zo'n geval soms ook accenten geplaatst.
Éstos/Estos no me gustan, prefiero **ésos** – Deze vind ik niet lekker, ik heb liever die.
- De zelfstandige gebruikte aanwijzende voornaamwoorden **esto, eso** en **aquello** hebben nooit een accent en verwijzen naar een bekend verondersteld begrip, dat niet expliciet genoemd wordt – bijvoorbeeld iets waarover met net gesproken heeft:
Eso no está bien – Dat is niet goed.
¿Qué es **aquello**? – Wat is dat?
Esto es muy raro – Dit is heel gek.
- Este, esta, estos, estas** hebben betrekking op iets dat zich dichtbij bevindt (ruimtelijk of in tijd). Vaak worden ze gecombineerd met het bijwoord **aquí**.
Ese, esa, eso, esos, esas hebben betrekking op iets dat zich minder dichtbij bevindt. Vaak worden ze gecombineerd met het bijwoord **ahí**.
Aquel, aquella, aquello, aquellos, aquellas hebben betrekking op iets dat zich verder weg bevindt. Vaak worden ze gecombineerd met het bijwoord **allí**:
Coloca **esta silla aquí, esa ahí** y **aquella allí** – Zet deze stoel hier, die daar, en die daarginds.

Este verano he ido a la playa – Deze zomer ben ik naar het strand geweest.
Ese verano lo pasé en Madrid – Die zomer heb ik in Madrid doorgebracht.

Tema 10 – Bezittelijke voornaamwoorden (adjetivos y pronombres posesivos)

ONBEKLEMTOONDE VORMEN

Één bezitter		Meerdere bezitters	
Enkelvoud	Meervoud	Enkelvoud	Meervoud
Mi (vaso, copa)	Mis (vasos, copas)	Nuestro (vaso) Nuestra (copa)	Nuestros (vasos) Nuestras (copas)
Tu (vaso, copa)	Tus (vasos, copas)	Vuestro (vaso) Vuestra (copa)	Vuestros (vasos) Vuestras (copas)
Su (vaso, copa)	Sus (vasos, copas)	Su (vaso, copa)	Sus (vasos, copas)

- De onbeklemtoonde vormen van het bezittelijk voornaamwoord (adjetivos posesivos) worden alleen bijvoeglijk gebruikt. Ze staan vóór het zelfstandig naamwoord en komen in geslacht en getal overeen met het bezit:
¿**Su marido** es profesor? – Is uw man leraar?
No me gustan **tus bromas** – Ik vind jouw grapjes niet leuk.
- De bezittelijke voornaamwoorden (onbeklemtoonde vormen) worden bij lichaamsdelen of kledingstukken meestal niet gebruikt, wanneer duidelijk is wie de bezitter is. De bezitter wordt dan aangegeven door een wederkerend voornaamwoord of een persoonlijk voornaamwoord als meewerkend voorwerp:
Me duelen **las piernas** – Mijn benen doen zeer.
¡Pon **te los guantes**! – Doe je handschoenen aan.

BEKLEMTOONDE VORMEN

Één bezitter		Meerdere bezitters	
Enkelvoud	Meervoud	Enkelvoud	Meervoud
(el) mío	(los) míos	(el) nuestro	(los) nuestros
(la) mía	(las) mías	(la) nuestra	(las) nuestras
(el) tuyo	(los) tuyos	(el) vuestro	(los) vuestros
(la) tuya	(las) tuyas	(la) vuestra	(las) vuestras
(el) suyo	(los) suyos	(el) suyo	(los) suyos
(la) suya	(las) suyas	(la) suya	(las) suyas

- De beklemtoonde vormen van het bezittelijk voornaamwoord (pronombres posesivos) kunnen zowel bijvoeglijk als zelfstandig gebruikt worden. Wanneer ze bijvoeglijk gebruikt worden, staan ze direct áchter het zelfstandig naamwoord. Ze komen in geslacht en getal overeen met het bezit. Er kan een bepaald lidwoord bij staan (**el, la,...**) maar het hoeft niet:
Una prima mía está casada con un australiano – Een nicht van me is getrouwd met een Australiër.
¿Este libro es **mío** o **tuyo**? – Is dit boek van mij of van jou?
Esta taza es **la mía**, ¿dónde esté **la tuya**? – Dit kopje is van mij, waar is het jouwe?

Tema 11 – Vraagwoorden (Interrogativos)

VRAAGWOORDEN

Onveranderlijk	QUÉ	+ werkwoord / zelfstandig naamwoord
	DÓNDE	+ werkwoord
	CUÁNDO	+ werkwoord
	CÓMO	+ werkwoord
	CUÁNTO	+ werkwoord
Veranderlijk	QUIÉN / QUIÉNES	+ werkwoord
	CUÁL / CUÁLES	+ werkwoord
	CUÁNTO, -A, -OS, -AS	+ zelfstandig naamwoord

Vraagwoorden kunnen onveranderlijk (invariable) zijn, of veranderlijk (variable). De vorm van een onveranderlijk vraagwoord is altijd hetzelfde. De vorm van een veranderlijk vraagwoord richt zich naar het geslacht en getal van het woord waar het bij hoort. Vraagwoorden kunnen horen bij een werkwoord of bij een zelfstandig naamwoord. Op de beklemtoonde klinker van de vraagwoorden staat altijd een accent.

1. Onveranderlijke vormen

1. **Qué** kan vóór een werkwoord staan en heeft de betekenis 'wat'?

¿**Qué es** esto? – Wat is dat?

¿**Qué quieres**, pan o arroz? – Wat wil je, brood of rijst?

Qué kan ook vóór een zelfstandig naamwoord staan en heeft dan de betekenis 'welke / wat voor'?

¿**Qué camisa** quieres? – Welk (wat voor) overhemd wil je?

2. **Dónde** (waar?) staat altijd vóór een werkwoord:

¿**Dónde está** mi bolígrafo? – Waar is mijn pen?

3. **Cuándo** (wanneer?) staat altijd vóór een werkwoord:

¿**Cuándo vuelves**? – Wanneer kom je terug?

4. **Cómo** (hoe?) staat altijd vóór een werkwoord:

¿**Cómo estás**? – Hoe is het met je?

5. **Cuánto** (hoeveel?) staat als onveranderlijke vorm altijd vóór een werkwoord:

¿**Cuánto cuesta**? – Hoeveel kost het?

2. Veranderlijke vormen

1. **Quién / Quiénes** (wie) kan alleen vóór een werkwoord staan. Dit vraagwoord verwijst naar respectievelijk één persoon of meerdere personen:

¿**Quién viene**? – Wie komt daar aan?

¿**Quiéne son aquéllos**? – Wie zijn dat?

Los primos de Daniel – De neven en nichten van Daniel.

2. **Cuál / Cuáles** (welke?) kan alleen vóór een werkwoord staan en geeft een keuzen tussen dingen aan:

¿**Cuál te gusta** más? – Welke vind je leuker?

¿**Cuál es** tu profesión? – Wat is je beroep?

¿**Cuáles son** tus aficiones? Wat zijn je hobby's?

3. **Cuánto, -a, -os, -as** (hoeveel?) kan als veranderlijke vorm alleen vóór een

zelfstandig naamwoord staan:

¿**Cuánto dinero** le doy? – Hoeveel geld zal ik hem geven?

¿**Cuánta harina** necesitas? – Hoeveel meel heb je nodig?

¿**Cuántos hermanos** tienes? – Hoeveel broers (en zussen) heb je?

3. Vóór de vraagwoorden kan een voorzetsel staan:

¿**A qué hora** nos vamos? – Hoe laat gaan we weg?

¿**Con quién** se casó Mercedes? – Met wie is Mercedes getrouwd?

¿**Desde dónde** me llamas? – Waar bel je vandaan?

Tema 12 – Onbepaalde voornaamwoorden (Pronombres indefinidos)

ONBEPAALE VOORNAAMWOORDEN

Onveranderlijk

ALGUIEN / NADIE

ALGO / NADA

DEMASIADO

BASTANTE

Veranderlijk

ALGUN(O) / NINGUN(O)
(-A, -OS, -AS) (-A, -OS, -AS)

DEMASIADO, -A, -OS, -AS

BASTANTE, -S

Onbepaalde voornaamwoorden kunnen onveranderlijk (invariable) zijn, of veranderlijk (variable). De vorm van een onveranderlijk onbepaald voornaamwoord is altijd hetzelfde. De vorm van een veranderlijk onbepaald voornaamwoord richt zich naar het geslacht en getal van het woord waar het bij hoort.

1. Onveranderlijke vormen

1. **Alguien** (iemand) en **nadie** (niemand) hebben betrekking op personen. Het bijbehorende werkwoord staat in het enkelvoud:
¿**Ha venido ya alguien** a cobrar? – Is er al iemand gekomen om geld te innen?
No, todavía **noha venido nadie** – Nee, er is nog niemand geweest.

Alguien en **nadie** kunnen ook worden gevolgd door een bijvoeglijk naamwoord:
¿Han invitado a **alguien importante**? – Hebben ze een belangrijk iemand uitgenodigd?
En esa familia no hay **nadie guapo** – In die familie is er niemand knap.
2. **Algo** (iets) en **nada** (niets) hebben betrekking op dingen:
¿Quiere Vd. tomar **algo**? – Wilt u iets drinken?
No, gracias, ahora no quiero **nada** – Nee, dank u; op dit moment hoef ik niets.

Algo en **nada** kunnen ook worden gevolgd door een bijvoeglijk naamwoord:
Regálale a Marina **algo original** – Geef Marina iets origineels cadeau.
Esta revista no cuenta **nada interesante** – In dit tijdschrift staat niets interessants.
3. **Demasiado** (te/teveel) en **bastante** (genoeg/tamelijk) staan als onveranderlijke vormen vóór een bijvoeglijk naamwoord of bijwoord, of bij een werkwoord (meestal erachter):

Elena es **demasiado joven** para salir de noche – Elena is te jong om 's avonds uit te gaan.
No quiero ir andando, está **demasiado lejos** – Ik wil niet gaan lopen, het is te ver.
Ese traje no es **bastante elegante** para la fiesta – Die kleding is niet netjes genoeg voor het feest.
Pinta **bastante bien**, ¿no te parece? – Hij schildert best (behoorlijk) goed, vind je niet?
A Patricia un día le va a pasar algo, **trabaja demasiado** – Patricia krijgt nog eens iets, ze werkt te hard.

Luis, deja de comer, ya **has comido bastante** – Luis hou op met eten, je hebt al genoeg gehad.

2. Veranderlijke vormen

1. **Algun(o), -a, -os, -as** (een/een of andere; enkele/sommige) en **ningun(o), -a** (geen/geen enkele) hebben betrekking op personen of dingen:

¿Has comprado **alguna revista** de modas ? – Heb je een (of ander) modetijdschrift gekocht?

No, no he comprado **ninguna** – Nee, ik heb er geen gekocht.

Algunos niños son muy pesados – Sommige kinderen zijn heel vervelend.

¿Tenéis siete niños y **ninguna niña**? Hebben jullie zeven kinderen en niet één meisje?

Algun(o) en **ningun(o)** verliezen de **-o** vóór een mannelijk woord in het enkelvoud. Op de beklemtoonde klinker komt dan een accent: **ú**

Tengo bocadillos. ¿Quiere **alguno**? – Ik heb broodjes. Wilt u er een?

¿Quiere Vd. tomar **algún bocadillo**? – Wilt u een broodje?

¿Ha venido ya **algún cobrador**? – Is er al een schuldeiser langsgeskomen?

No, todavía no ha venido **ningún** cobrador – Nee, er is nog geen schuldeiser langsgeweest.

Alguno, -a, -os, -as kan worden gebruikt in het enkelvoud en meervoud.

Ninguno, -a wordt zelden in het meervoud gebruikt.

¿Hay cervezas? – Is er bier?

Si, creo que en la nevera **quedan algunas / queda alguna** – Ja, ik geloof dat er in de koelkast nog een para zijn / nog een is.

2. **Demasiado, -a, -os, -as** (te veel) en **bastante, -s** (genoeg, heel wat) staan als veranderlijke vorm vóór een zelfstandig naamwoord en komen daarmee overeen in geslacht en getal:

En esta habitación hay **demasiadas cosas** – Er staan te veel dingen in deze kamer.

Me parece que had hecho **demasiada comida** – Ik denk dat je te veel eten hebt gemaakt.

¿Tú crees que tendremos **bastantes sillas** para todos? – Denk je dat we genoeg stoelen zullen hebben voor iedereen?

Tema 13 – Vergelijking (comparación)

VERGELIJKING

Van bijvoeglijke naamwoorden

María no es **tan alta como** su hermana

Regelmatige vormen

más	+ bijv.nw. +	que
menos	+ bijv.nw. +	que
tan	+ bijv.nw. +	como

Onregelmatige vormen

bueno, -a, -os, -as	mejor, mejores
malo, -a, -os, -as	peor, peores
grande, -es	mayor, mayores
pequeño, -a, -os, -as	menor, menores

Van bijwoorden

Javier habla el inglés **más correctamente que** yo

Regelmatige vormen

más	+ deelwoord +	que
menos	+ deelwoord +	que
tan	+ deelwoord +	como

Onregelmatige vormen

bien	mejor
mal	peor

Van zelfstandige naamwoorden

Ellos tienen **tanto dinero como** nosotros.

werkwoord	+ más	+ zelfst.nw. +	que
werkwoord	+ menos	+ zelfst.nw. +	que
werkwoord	+ tanto, -a, -os, -as	+ zelfst.nw. +	como

Van werkwoorden

Mi hijo **estudia tanto como** el tuyo

werkwoord	+ más que
werkwoord	+ menos que
werkwoord	+ tanto como

1. Bijvoeglijke naamwoorden met onregelmatige vormen voor de vergrotende trap (comparativos irregulares), hebben daarvoor ook regelmatige vormen (comparativos regulares):

Estas manzanas son **mejores / más buena que** las de ayer – Deze appels zijn lekkerder dan die van gisteren.

2. **Mayor** en **menor** hebben vaker betrekking op belang, aanzien of leeftijd dan op afmeting:

Tu autoridad es **mayor que** la mía – Jouw gezag is groter dan het mijne.
Alicia es **menor que** su hermana Concha – Alicia is jonger dan haar zusje Concha.

3. Bij de vergelijking van zelfstandige naamwoorden is **tanto, -a, -os, -as** veranderlijk: de vorm richt zich in geslacht en getal naar het bijbehorende zelfstandig naamwoord:

Nadie tiene **tanto dinero como** él ni **tanta suerte como** tú – Niemand heeft zoveel geld als hij, of zoveel geluk als jij.

Poca gente tiene **tantas plantas como** yo – Weinig mensen hebben zoveel planten als ik.

4. Bij de vergelijking van werkwoorden zijn **más, menos** en **tanto** onveranderlijk:

Yo estudio **más que** tú – Ik studeer meer dan jij.

Tú estudias **menos que** yo – Jij studeert minder dan ik.

Él estudia **tanto como** ella – Hij studeert net zoveel als zij.

5. De vormen voor de overtreffende trap van bijvoeglijke naamwoorden zijn gelijk aan die voor de vergrotende trap – alleen worden ze gebruikt met het bepaald lidwoord:

Su casa es **la más bonita** – Zijn/haar huis is het mooist.

Juan es **el mayor** de los hermanos – Juan is de oudste van de broers.

Ook van bijwoorden zijn de vormen voor de overtreffende trap gelijk aan die voor de vergrotende trap. Het tweede deel van de vergelijking (que ...) wordt weggelaten:

Luis trabaja **más eficazmente** – Luis werkt het meest efficiënt.

Voor de overtreffende trap bij een vergelijking van werkwoorden worden alleen **más** of **menos** gebruikt. Het tweede deel van de vergelijking (que ...) wordt weggelaten:

Nosotros trabajamos **más** – Wij werken het hardst.

6. Het voorzetsel **de** wordt gebruikt (in plaats van que) om het tweede deel van de vergelijking in te leiden wanneer er een bepaalde hoeveelheid volgt:

Ese coche le ha costado **más de** cincuenta mil euros – die auto heeft haar meer dan vijftigduizend euro gekost.

Als het tweede deel van de vergelijking een vervoegde vorm van het werkwoord bevat, dan wordt **de lo que** gebruikt in plaats van que:

Ese ejercicio es más difícil **de lo que** pensaba – Deze oefening is moeilijker dan ik dacht.

Tema 14 – Hoofdtelwoorden en rangtelwoorden

Numerales: Cardinales y Ordinales

HOOFDTTELWOORDEN

- * 0 wordt uitgesproken als **cero**

eenheden				tientallen	
		diez	10		
uno	1	once	11		
dos	2	doce	12	veinte	20
tres	3	trece	13	treinta	30
cuatro	4	catorce	14	cuarenta	40
cinco	5	quince	15	cincuenta	50
seis	6	dieciséis	16	sesenta	60
siete	7	diecisiete	17	setenta	70
ocho	8	dieciocho	18	ochenta	80
nueve	9	diecinueve	19	noventa	90

honderdtallen		duizendtallen	
cien	100	mil	1.000
doscientos, -as	200	dos mil	2.000
trescientos, -as	300	tres mil	3.000
cuatrocientos, -as	400	cuatro mil	4.000
quinientos, -as	500	cinco mil	5.000
seiscientos, -as	600	seis mil	6.000
setecientos, -as	700	siete mil	7.000
ochocientos, -as	800	ocho mil	8.000
novcientos, -as	900	nueve mil	9.000

- * Van 1 tot 30 worden de getallen als één woord geschreven:
21 = **veintiuno**, 22 = **veintidos**, enz.
- * Vanaf 31 tot 100 worden de getallen als drie woorden geschreven. In het midden staat **y**:
31 = **treinta y uno**, 32 = **treinta y dos**, enz.
- * 100 wordt uitgesproken als **cien**
- * Maar 101 wordt uitgesproken als **ciento uno**, 102 als **ciento dos**, enz.
- * **Ciento** heeft geen vrouwelijke vorm.
- * Maar de andere honderdtallen wél: **quinientos, -as**
- * 1.000.000 = **un millón**
- * 1.000.000.000 = **mil millones**
- * 1.000.000.000.000 = **un billón**

RANGTELWOORDEN

Primero, -a	1 ^o
Segundo, -a	2 ^o
Tercero, -a	3 ^o
Cuarto, -a	4 ^o
Quinto, -a	5 ^o
Sexto, -a	6 ^o
Séptimo, -a	7 ^o
Octavo, -a	8 ^o
Noveno, -a	9 ^o
Décimo, -a	10 ^o

Undécimo, -a	11 ^o
Duodécimo, -a	12 ^o
Decimotercero, -a	13 ^o
Decimocuarto, -a	14 ^o
Decimoquinto, -a	15 ^o
Decimosexto, -a	16 ^o
Decimoséptimo, -a	17 ^o
Decimoctavo, -a	18 ^o
Decimonoveno, -a	19 ^o
Vigésimo, -a	20 ^o

100^o = **centésimo**

1.000^o = **milésimo**

Tema 15 – Mucho /Muy – Buen(o) / Bien

MUCHO } **MUCHO, -A, -OS, -AS** + zelfstandig naamwoord
 } Werkwoord + **MUCHO**

MUY } **MUY** + bijvoeglijk naamwoord
 } **MUY** + bijwoord

BUENO, -A, -OS, -AS + zelfstandig naamwoord

Werkwoord + **BIEN**

1. **Mucho, -a, -os, -as** (veel) staat bij een zelfstandig naamwoord of verwijst daarnaar.
De vorm richt zich naar het geslacht en getal van het zelfstandig naamwoord:
No necesito **mucho dinero**
Ha dicho **muchas cosas interesantes**.
2. **Mucho** (veel) kan ook bij een werkwoord horen en is in dat geval onveranderlijk:
Sara **no come mucho**
3. **Muy** (erg, zeer) is onveranderlijk en kan zowel bij een bijvoeglijk naamwoord als bij een bijwoord staan:
Estoy **muy cansada**, me voy a dormir.
Vive **muy cerca** de aquí.
4. **Bueno, -a, -os, -as** (goed) staat bij een zelfstandig naamwoord of het verwijst daarnaar. De vorm richt zich naar het geslacht en getal van het zelfstandig naamwoord. Vóór een mannelijk zelfstandig naamwoord verliest het de **-o**:
Raúl es **bueno** con todo el mundo.
Esta **película** es muy **buena**.
Rafael es un **buen padre** para sus hijos.
5. **Bien** (goed) is onveranderlijk en hoort altijd bij een werkwoord:
Eso **está bien**.

Tema 17 – Persoonlijke voornaamwoorden (Pronombres personale)

Persoonlijke voornaamwoorden als onderwerp

	Enkelvoud	Meervoud
1 ^e persoon	YO	NOSOTROS/-AS
2 ^e persoon	TÚ	VOSOTROS/-AS
3 ^e persoon	ÉL, ELLA, USTED	ELLOS/-AS, USTEDES

Persoonlijke voornaamwoorden als lijdend voorwerp

	Enkelvoud	Meervoud
1 ^e persoon	ME	NOS
2 ^e persoon	TE	OS
3 ^e persoon	LO/LE, LA	LOS/LES, LAS

Persoonlijke voornaamwoorden als meewerkend voorwerp

	Enkelvoud	Meervoud
1 ^e persoon	ME	NOS
2 ^e persoon	TE	OS
3 ^e persoon	LE (SE)	LES (SE)

Persoonlijke voornaamwoorden na een voorzetsel

	Enkelvoud	Meervoud
1 ^e persoon	(PARA) MI	(PARA) NOSOTROS/-AS
2 ^e persoon	(PARA) TI	(PARA) VOSOTROS/-AS
3 ^e persoon	(PARA) ÉL, ELLA, USTED	(PARA) ELLOS/-AS, USTEDES

De persoonlijke voornaamwoorden usted en ustedess worden vaak afgekort tot **Vd.** of **Ud.**, respectievelijk **Vds.** of **Uds.**.

1. Het **persoonlijke voornaamwoord als onderwerp** wordt alleen bij de werkwoordsvorm gebruikt als het nadruk heeft:
Yo estudio inglés y él Derecho – Ik studeer Engels en hij rechten.
Usted/-es wordt meestal wél bij de werkwoordsvorm gebruikt, ook als het geen nadruk heeft:
¿Cómo **se llama usted?** – Hoe heet u?
2. De functie van de **persoonlijke voornaamwoorden als lijdend of meewerkend voorwerp** is om een zelfstandig naamwoord of naam te vervangen, zodat die niet herhaald hoeven te worden:
Trae el libro a clase; tráe **lo** (trae el libro) por favor – Breng het boek (mee) naar de les; breng het alsjeblieft mee.
Juan quería un libro y yo **se lo** di (= di el libro a Juan) – Juan wilde een boek en ik heb het hem gegeven.
3. De persoonlijke voornaamwoorden als lijdend of meewerkend voorwerp staan in het algemeen vóór het vervoegde werkwoord:
¿Ves a mi madre? – No, **no la veo**.
¿**Te ha dado** el dinero Rosa? – No, **no me lo ha dado**.
Maar: bij de bevestigende gebiedende wijs (Imperativo afirmativo: zie ook Tema 22)

staan ze eráchter (en er aan vast):
¡Dámelo!

Bij constructies van een werkwoord + Infinitivo of Gerundio kunnen ze vóór het vervoegde werkwoord staan, of áchter de Infinitivo of Gerundio (en eraan vast):

¿**Me lo** quieres dar? of: ¿Quieres **dármelo**?

Lo voy a decir of: **Voy a decirlo**.

¿**Le has dado** la merienda al niño? – No, estoy **dándosela** ahora of: No, **se la estoy dando** ahora.

4. Wanneer het nodig is om in één zin twee persoonlijke voornaamwoorden te gebruiken (één als lijdend voorwerp en één als meewerkend voorwerp), dan staat de vorm voor het meewerkend voorwerp voorop:

¿Te han dado ya los resultados del análisis?

No, todavía **no me los han dado**.

De vormen voor het meewerkend voorwerp **le** en **les** veranderen in **se** als ze worden gevolgd door het lijdend voorwerp **lo, la, los** of **las**.

¿Le has devuelto las llaves al portero?

No, todavía **no le las he devuelto** -> No, todavía **no se las he devuelto**.

5. In het Spaans wordt een (expliciet) meewerkend voorwerp vaak 'herhaald' door het bijpassende persoonlijke voornaamwoord. Wanneer het expliciete meewerkend voorwerp voorafgaat aan het werkwoord, is dit verplicht; wanneer het erna staat niét:

¿(**Le**) **has pagado a Pepe** el dinero que le debías? – Heb je Pepe het geld betaald dat je hem schuldig was?

6. Wanneer het (expliciete) lijdend voorwerp voorafgaat aan het werkwoord, wordt dit herhaald door een persoonlijk voornaamwoord. Maar niet wanneer het ná het werkwoord komt:

Esas naranjas las he comprado yo – Deze sinaasappels heb ik gekocht.

Maar: He visto **la tele** – Ik heb televisie gekeken.

7. De mannelijke vorm voor het persoonlijk voornaamwoord als lijdend voorwerp in de 3^e persoon is **lo/los**. Maar als het personen betreft wordt ook wel **le**, en heel soms **les** gebruikt:

Quiero mucho **a Ramiro** -> **Lo/le** quiero mucho – Ik mag Ramiro graag -> ik mag hem graag.

A mis sobrinos los (les) quiero mucho – Ik mag mijn neven en nichten graag.

Zie voor het gebruik van **a** vóór een (expliciet) lijdend voorwerp Tema 21.

8. Persoonlijke voornaamwoorden na een voorzetsel

- De vormen voor het persoonlijk voornaamwoord na een voorzetsel komen grotendeels overeen met de onderwerpsvormen. Alleen de vormen voor de 1^e en 2^e persoon enkelvoud verschillen: (para) **mí**, (para) **ti**.
- De vormen voor de 1^e en 2^e persoon enkelvoud na het voorzetsel **con** zijn: **conmigo**, **contigo**.
- De combinatie van het voorzetsel **a** + persoonlijk voornaamwoord kan ook worden gebruikt om een meewerkend voorwerp (in de vorm van een persoonlijk voornaamwoord) te benadrukken:
A ella le mando flores y **a él** le escribo una carta.

Tema 18 – Hay que, tener que, (no) se puede

HAY QUE + Infinitivo

TENER QUE + Infinitivo

(NO) SE PUEDE + Infinitivo

1. **Hay + que + Infinitivo** dient om een algemene, niet aan een persoon verbonden, verplichting of noodzaak aan te geven:
Para entrar en la discoteca **hay que pagar** – Om de discotheek in te kunnen moet je (men) betalen.
In andere werkwoordstijden dan de Presente wordt de 3^e persoon enkelvoud van **haber + que + Infinitivo** gebruikt:
En el tiempo de mis abuelos **había que lavar** la ropa a mano – In de tijd van mijn grootouders moesten kleren met de hand gewassen worden.
Habría que prohibir la venta de tabaco a los menores – Men zou (ze zouden) de verkoop van tabak aan minderjarigen moeten verbieden.
2. **Tener + que + Infinitivo** wordt gebruikt om een persoonlijke verplichting of noodzaak aan te geven, die geldt voor een bepaald persoon of groep personen. De vorm van **tener** is afhankelijk van het onderwerp van de zin:
No puedo salir, **tengo que trabajar** – Ik kan niet uitgaan, ik moet werken.
Si quieres aprobar, **tendrás que estudiar** más – Als je wilt slagen, zul je harder moeten studeren.
Los niños **tendrían que dormir** más de ocho horas al día – Kinderen zouden meer dan acht uur per dag moeten slapen.
3. **Se puede + Infinitivo** wordt gebruikt om toestemming te vragen of te geven. Ook kan men hiermee aangeven dat iets mogelijk is. In plaats van Presente van poder kunnen ook andere werkwoordstijden worden gebruikt:
¿**Se puede fumar** aquí? – Mag je (men) hier roken?
Creo que **se podrá solucionar** ese problema – Ik denk dat ze dat probleem wel zullen kunnen oplossen.
No se puede + Infinitivo geeft een verbod of onmogelijkheid aan:
Aquí **no se puede aparcar** – Hier mag je (men) niet parkeren.

Tema 19 – Onpersoonlijke constructies en lijdende vorm – (Construcciones impersonales Y Pasivo)

ONPERSOONLIJKE CONSTRUCTIES

SE + 3^e persoon enkelvoud/meervoud

UNO + 3^e persoon enkelvoud

LIJDENDE VORM

SER + veranderlijk voltooid deelwoord

Waar in het Nederlands een lijdende vorm of een zin met 'men' wordt gebruikt, komen in het Spaans de volgende zinsconstructies voor:

1. De constructie **se** + 3^e persoon enkelvoud of meervoud van het werkwoord wordt het meest gebruikt (vaak wordt deze constructie aangeduid met *se impersonal*).

Se come bien allí – Je eet daar goed

Se permite fumar – Er mag gerookt worden.

Als er een zelfstandig naamwoord bij het werkwoord hoort, dan bepaalt dit of het werkwoord in het enkelvoud of meervoud staat.

Se exporta vino – Er wordt wijn geëxporteerd / men exporteert wijn.

Se exportan naranjas – Er worden sinaasappels geëxporteerd / Men exporteert sinaasappels.

2. De lijdende vorm (Pasivo) is in het Spaans minder frequent dan de *se impersonal*-constructie. De Pasivo wordt echter wél altijd gebruikt als in de zin genoemd (of erbij gedacht) wordt *door wie* de handeling wordt verricht. De Pasivo bestaat uit een vorm van **ser** + een veranderlijk voltooid deelwoord. **Ser** richt zich naar het onderwerp van de lijdende zin. En ook de uitgang van het voltooid deelwoord is afhankelijk van het geslacht en getal van het onderwerp.

Ese programa de televisión **es visto por mucha gente** – Dat televisieprogramma wordt door veel mensen bekeken.

Esos libros **son leídos por muchos jóvenes** – Die boeken worden door veel jongeren gelezen.

De Pasivo kan ook in de toekomstige, verleden of voltooide tijd staan. Bij een voltooide tijd staat dan het hulpwerkwoord **haber**, gevolgd door **sido** (onveranderlijk voltooid deelwoord van **ser**) en het veranderlijk voltooid deelwoord. Het Nederlands heeft maar één voltooid deelwoord in een dergelijke zin:

Ese programa de televisión **ha sido visto por mucha gente** – Dat televisieprogramma is door veel mensen bekeken.

Esos libros **han sido leídos por mucho jóvenes** – Die boeken zijn door veel jongeren gelezen.

3. Andere constructies in het Spaans die overeenkomen met zinnen met 'men' in het Nederlands zijn:

- **Uno** of **una** + 3^e persoon enkelvoud van het werkwoord. Deze constructie wordt vooral vaak gebruikt bij wederkerende werkwoorden:

Uno nunca **sabe** – Men (je) weet maar nooit.

Una puede **sentirse** sola – Je kunt je soms erg alleen voelen (hier ... als vrouw)

- De 3^e persoon meervoud van het werkwoord:

Dicen que el precio de la gasolina se subirá – Ze zeggen dat de benzineprijs omhooggaat.

- De 2e persoon enkelvoud van het werkwoord:

Puedes aparcar aquí – Je mag hier parkeren.

Tema 20 – Reacties: También/Tampoco, ¡No me digas!, ¡Qué pena!, ¡Qué suerte!

1. Om aan te geven dat u instemt met degene met wie u spreekt gebruikt u **yo también** of **a mí también** als u op een bevestigende zin reageert, en **yo tampoco** of **a mí tampoco** als u op een ontkennende zin reageert:
Yo quiero ir al cine – Ik wil wel naar de bioscoop.
Yo también – Ik ook.

A mí me ha gustado la película – Ik vond het een mooie film.
A mí también – Ik ook.

Yo no quiero un cigarillo – Ik hoef geen sigaret.
Yo tampoco – Ik ook niet.

A mí no me gusta el café – Ik lust geen koffie.
A mí tampoco – Ik ook niet.
2. Om aan te geven dat u *niet* instemt met degene met wie u spreekt gebruikt u **yo no** of **a mí no** als u op een bevestigende zin reageert, en **yo sí** of **a mí sí** als u op een ontkennende zin reageert:
Yo quiero ir a la playa – Ik heb zin om naar het strand te gaan.
Yo no. Yo prefiero ir a la montaña – Ik niet. Ik ga liever naar de bergen.

A mí me gusta mucho esquiar – Ik ben dol op skiën.
Pues **a mí, no.** – Nou, ik niet.

Yo no quiero ir a la discoteca – Ik heb geen zin om daar de discotheek te gaan.
Yo sí. – Ik wél.

A mí no me gusta la montaña – Ik houd niet van de bergen.
A mí, sí. – Ik wél.
3. Om verrassing of verwondering uit te drukken gebruikt u **¡no me digas!** of **¡vaya!** of **¿es posible?** als u geen antwoord verwacht:
¿Sabes? Susana y Miguel han tenido trillizos – Moet je horen: Susana en Miguel hebben een drieling gekregen.
¡No me digas!, no lo sabía – 't Is niet waar? / Is dat zo? / Jeetje! Dat wist ik niet.
4. Om medeleven uit te drukken ten aanzien van tegenslag of een droevige gebeurtenis waarover iemand vertelt gebruikt u **¡qué pena!** of **lo siento**:
Ha habido un incendio en casa y se me han quemado todos los libros – Er is brand geweest in mijn huis en al mijn boeken zijn verbrand
¡Qué pena! – Wat erg!

Se ha muerto mi abuelo – Mijn grootvader is overleden.
Lo siento – Wat naar voor je.
5. Om vreugde uit te drukken over iets dat iemand vertelt gebruikt u **¡qué suerte!** of **¡qué bien!**:
Me ha tocado la lotería – Ik heb de loterij gewonnen.
¡Qué suerte! – Wat geweldig! / Wat een bof!
6. Als we iemand feliciteren kunnen we de uitdrukking **¡enhorabuena!** gebruiken:
Me han nombrado Directora – Ik ben benoemd tot directrice.
¡Vaya! **¡Enhorabuena!** – Echt waar? Gefeliciteerd!

Tema 21 – Voorzetsels: a, con, de, desde, en, para, por

Let op:

A + EL = AL
DE + EL = DEL

CON; DE, DESDE, EN kunnen niet vóór een Infinitivo staan.

A, PARA, POR kunnen wél vóór een Infinitivo staan.
(Zie ook Tema 34: IR A + INFINITIVO)

1. Het voorzetsel **A** wordt gebruikt bij het aanduiden van:

Bestemming:

Llega a Madrid mañana – Hij komt morgen in Madrid aan.
Voy a la clase de matemáticas – Ik ga naar de wiskundeles.

Tijden van de klok:

Empiezo **a las 8** – Ik begin om 8 uur.

Doel of doelstelling / Meewerkend voorwerp:

Voy a comprar el pan – Ik ga brood kopen.
¿Le has comprado los zapatos **a tu hija?** – Heb je schoenen voor je dochter gekocht?

Lijdend voorwerp, als dit een persoon is:

He visto a tu marido en la cafetería – Ik heb je man in de snackbar gezien.
¿Has oído al Presidente en la radio? – Heb je de president op de radio gehoord?

Let op: **a** wordt in zo'n geval niet gebruikt bij het werkwoord **tener** (¿Tienes hijos?), of wanneer het gaat om een (nog) onbekende persoon (bijv. **buscar/necesitar**. Busco un fontanero).

2. Het voorzetsel **CON** wordt gebruikt in het aanduiden van:

Gezelschap:

Vive con sus padres – Hij woont bij zijn ouders.

Hulpmiddel / Manier:

Lo ha hecho con lápiz y papel – Hij heeft het gemaakt met potlood en papier.
Trabaja con mucho esmero – Hij werkt met veel ijver.

3. Het voorzetsel **DE** wordt gebruikt bij het aanduiden van:

Bezitsrelatie:

¿De quién es este coche? – Van wie is deze auto?
De mi hermana – Van mijn zus.

Materiaal:

Quiero **un jersey de lana** – Ik wil een wollen trui.
A mí me gusta **el helado de fresa** – Ik houd van aardbeienijs.

Herkomst / Vertrekpunt:

Este café **es de Colombia** – Deze koffie komt uit Colombia.

El tren que **viene de Bruselas** llega a las tres – De trein uit Brussel komt om drie uur aan.

Begin van een tijdvak:

Trabaja de lunes a viernes – Hij werkt van maandag tot vrijdag.

Manier / Hoedanigheid:

El abuelo siempre **está de buen humor** – Opa heeft altijd een goed humeur.
¡Loli, el niño **se ha puesto de pie!** – Loli, het kind is gaan staan.

Dagdeel bij de tijden van de klok:

Son las cinco de la mañana – Het is vijf uur 's ochtends.

Onderscheidende kenmerken van personen:

La chica del sombrero y el hombre de la barba son amigos míos – Dat meisje met die hoed en die man met die baard zijn vrienden van me.

4. Het voorzetsel **DESDE** wordt gebruikt bij het aanduiden van:

Herkomst / Vertrekpunt:

Ha venido andando **desde su pueblo** – Hij is komen lopen vanaf zijn dorp.
Vimos el desfile **desde el balcón** – We zagen de optocht vanaf het balkon.

Begin van een tijdvak:

Vivimos aquí **desde 1978** – We wonen hier al vanaf 1978.
No lo he visto **desde el domingo pasado** – Ik heb hem sinds afgelopen zondag niet meer gezien.

5. Het voorzetsel **EN** wordt gebruikt bij het aanduiden van:

Plaats:

Lo vi **en la mesa** – Ik heb het op tafel zien liggen.

Vervoermiddel:

Iré **en avión** y volveré **en barco** – Ik ga met het vliegtuig héén en met de boot terug.

Tijdvak (maand / seizoen / jaar):

Santiago vino **en abril** – Santiago is in april aangekomen.
En 1945 terminó la segunda Guerra Mundial – in 1945 was de tweede wereldoorlog afgelopen.
En otoño caen las hojas – In de herfst vallen de bladeren.

6. Het voorzetsel **PARA** wordt gebruikt bij het aanduiden van:

Doel of doelstelling / bestemming:

He venido para ayudar, no **para discutir** – Ik ben gekomen om te helpen, niet om ruzie te maken.

Para llegar hasta allí hay que atravesar esas montañas – Om daar te komen moet je de bergen oversteken.

Este jersey no es **para ti**, es para Juan – Deze trui is niet voor jou, die is voor Juan.

Richting:

Perdone, ¿este tren va **para Zaragoza**? – Pardon, gaat deze trein naar Zaragoza?

Bestemd tijdstip of tijdvak:

Necesito estas fotos **para el lunes** ¿podrá hacérmelas? – Ik heb deze foto's maandag nodig, kunt u ze ontwikkelen?

Quiero reservar una habitación **para dos semanas** – Ik wil een kamer huren voor twee weken.

7. Het voorzetsel **POR** wordt gebruikt bij het aanduiden van:

Oorzaak:

Lo detuvieron **por robar** en un banco – Ze hebben hem gearresteerd vanwege een bankroof.

Murió **por amor** a su patria – Hij is gestorven uit liefde voor zijn vaderland.

Tijdvak (dagdeel) of tijdsduur:

Llega el lunes **por la mañana** – Hij komt maandagochtend aand.

Ya no he fumado **por tres meses** – Ik heb al (gedurende) drie maanden niet meer gerookt.

Plaats (waarlangs, waardoor) / Middel:

Perdone, ¿este tren pasa **por Zaragoza**? – Pardon, komt deze trein langs Zaragoza?

A alguna gente le encanta salir **por la tele** – Sommige mensen vinden het heerlijk om op TV te komen.

Prijs / Ruil:

¡Mira qué ganga! Me he traído tres camisas **por 50 euros** – Kijk eens wat een koopje! Ik heb drie overhemden gekocht voor vijftig euro.

Quiero cambiar estos euros **por dólares** – Ik wil deze euro's inwisselen voor dollars.

Handelende persoon bij de lijdende vorm:

Esta película **ha sido dirigida por Luis Costa** – Deze film is geregisseerd door Luis Costa.

8. Er zijn werkwoorden die altijd samengaan met een bepaald voorzetsel, bijvoorbeeld:

Ir **a** + infinitivo, soñar **con**, acordarse **de**, pensar **en** (enz.):

Anoche **soñé con mi prima Luz** – Vannacht heb ik van mijn nicht Luz gedroomd.

¿Te acuerdas de nosotros? – Ken je ons nog?

Pienso mucho en ti – Ik denk veel aan je.

Tema 22 – Gebiedende wijs – bevestigend (Imperativo afirmativo)

IMPERATIVO AFIRMATIVO (bevestigende gebiedende wijs)

- * De Imperativo heeft maar vijf vormen: er is geen 1e persoon enkelvoud.
- * De 2^e persoon enkelvoud (tú) is gelijk aan de 3^e persoon enkelvoud van de Presente de Indicativo; bijvoorbeeld: habla (zie ook Temas 5 en 6: Presente).
- * De 2^e persoon meervoud (vosotros/-as) wordt gevormd door de **-r** van de Infinitivo te vervangen door de **-d**, bijvoorbeeld: comed.
- * De overige vormen zijn gelijk aan die van de Presente de Subjuntivo (zie ook Tema 35)
- * Zie voor de vormen van de ontkennende gebiedende wijs (Imperativo negativo) Tema 23

REGELMATIGE WERKWOORDEN

	Hablar	Comer	Vivir
(tú)	Habl- a	Com- e	Viv- e
(Vd.)	Habl- e	Com- a	Viv- a
(nosotros/-as)	Habl- emos	Com- amos	Viv- amos
(vosotros/-as)	Habl- ad	Com- ed	Viv- id
(Vds.)	Habl- en	Com- an	Viv- an

ONREGELMATIGE WERKWOORDEN

- * Vaak hebben de vormen voor de 2^e en 3^e persoon enkelvoud en de 3^e persoon meervoud van de Imperativo afirmativo dezelfde onregelmatigheid als de Presente de Indicativo.

Bijvoorbeeld:

Presente de Indicativo: Cerrar – **cierro**, **cierras**, enz.

Imperativo afirmativo: **cierra** (2e enk.), **cierre** (3e enk.), **cerremos** (1e mv), **cerrad** (2e mv), **cierren** (3e mv)

- * In andere gevallen zijn de vormen van de Imperativo afirmativo geheel onregelmatig.

	Decir	Hacer	Ir
(tú)	Di	Haz	Ve
(Vd.)	Diga	Haga	Vaya
(nosotros/-as)	Digamos	Hagamos	Vayamos
(vosotros/-as)	Decid	Haced	Id
(Vds.)	Digan	Hagan	Vayan

	Oír	Poner	Salir
(tú)	Oye	Pon	Sal
(Vd.)	Oiga	Ponga	Salga
(nosotros/-as)	Oigamos	Pongamos	Salgamos
(vosotros/-as)	Oid	Poned	Salid
(Vds.)	Oigan	Pongan	Salgan

	Ser	Tener	Venir
(tú)	Sé	Ten	Ven
(Vd.)	Sea	Tenga	Venga
(nosotros/-as)	Seamos	Tengamos	Vengamos
(vosotros/-as)	Sed	Tened	Venid
(Vds.)	Sean	Tengan	Vengad

	Ver
(tú)	Ve
(Vd.)	Vea
(nosotros/-as)	Veamos
(vosotros/-as)	Ved
(Vds.)	Vean

- De Imperativo afirmativo (bevestigende gebiedende wijs) wordt gebruikt om een opdracht, aansporing of nadrukkelijk verzoek te geven:
Niños, **apagad** la televisión y **haced** los deberes – Jongens, doe de tv uit en maak je huiswerk.
Primero **corte** los tomates y los pepinos, luego **eche** sal y aceite - Snij eerst de tomaten en de komkommers, en doe er dan zout en olie bij.
Si buscas comodidad, **compra** este coche – Als je comfort wilt, koop dan deze auto.
- Wanneer de Imperativo wordt gebruikt om een opdracht te geven, wordt hij vaak verzacht met por favor:
Roberto, **pon** la mesa, **por favor** – Roberto, dek jij alsjeblieft even de tafel.
- De vorm voor de 1e persoon meervoud (nosotros) wordt alleen nog gebruikt in bepaalde zegswijzen:
Bueno, si estamos listos, **pongamos manos a la obra**. – Goed, als we klaar zijn, laten we dan aan de slag gaan (... het werk ter hand nemen).
Voor een aansporing bij de 1^e persoon meervoud gebruikt men vaker de Presente de Indicativo:
Vamos a la playa – Laten we naar het strand gaan.
- Wanneer er een persoonlijk voornaamwoord bij een vorm van de Imperativo afirmativo (bevestigende gebiedende wijs) staat, dan staat dit erachter.
Wederkerende voornaamwoorden en persoonlijke voornaamwoorden als lijdend of meewerkend voorwerp worden er bovendien aan vast geschreven:
Sal tú a la pizarra, Cristina – Ga jij eens naar het bord, Cristina (persoonlijk vnw. als onderwerp)
Siéntese ahí, por favor – Gaat u daar maar zitten (wederkerend vnw.)
Quítate el abrigo y **ponlo** en el armario – Trek je jas uit en hang hem in de kast (persoonlijk vnw. als lijdend vw.)
Escríbeme una carta, por favor – Schrijf me nou 'ns een brief (persoonlijk vnw. als meewerkend vw.)
Ook twee persoonlijke voornaamwoorden worden eraan vast geschreven:
Toma el abrigo y **póntelo**, por favor – Pak je jas en trek hem aan.
Ponte las botas: **Póntelas** – Doe je laarzen aan. Doe ze aan.
Hierbij staat een meewerkend voorwerp altijd vóór een lijdend voorwerp. Als het beide vormen voor de 3^e persoon zijn, dan verandert het meewerkend voorwerp van

le of les in **se**:

Dígaselo – Zeg het hem

Zie ook Tema 8 (Wederkerende voornaamwoorden) en Tema 17 (Persoonlijke voornaamwoorden)

5. Let op de vorm voor de 2^e persoon meervoud van wederkerende werkwoorden.
Bijvoorbeeld:
Callarse – **callaos** (callad + os) (zwijgen – zwijg / hou jullie mond).

Tema 23 – Gebiedende wijs – ontkennend (Imperativo negativo)

IMPERATIVO NEGATIVO (ontkennende gebiedende wijs)

- * De Imperativo heeft maar vijf vormen: er is geen 1^e persoon enkelvoud.
- * De vormen voor de 2^e persoon enkelvoud (tú) en meervoud (vosotros) van de Imperativo negativo verschillen van die van de Imperativo afirmativo (bevestigende gebiedende wijs: zie Tema 22).
- * De vormen van de Imperativo negativo zijn gelijk aan die van de Presente de Subjuntivo (zie ook Tema 35). Dit geldt voor regelmatige én onregelmatige werkwoorden.

Bijvoorbeeld:

Presente de Subjuntivo

Hablar: hable, hables, hable, hablemos

Decir: diga, digas, diga, digamos

Imperativo negativo

No hables, no hable, no hablemos

No digas, no diga, no digamos

REGELMATIGE WERKWOORDEN

	Hablar	Comer	Escribir
Tú	No habl- es	No com- es	No escrib- as
Vd.	No habl- e	No com- a	No escrib- a
Nosotros/-as	No habl- emos	No com- amos	No escrib- amos
Vosotros/-as	No habl- éis	No com- áis	No escrib- áis
Vds.	No habl- en	No com- an	No escrib- an

ONREGELMATIGE WERKWOORDEN

Decir	No digas	No diga	No digamos	No digáis	No digan
Hacer	No hagas	No haga	No hagamos	No hagáis	No hagan
Ir	No vayas	No vaya	No vayamos	No vayáis	No vayan
Oír	No oigas	No oiga	No oigamos	No oigáis	No oigan
Poner	No pongas	No ponga	No pongamos	No pongáis	No pongan
Salir	No salgas	No salga	No salgamos	No salgáis	No salgan
Ser	No seas	No sea	No seamos	No seáis	No sean
Tener	No tengas	No tenga	No tengamos	No tengáis	No tengan
Venir	No vengas	No venga	No vengamos	No vengáis	No vengan
ver	No veas	No vea	No veamos	No veáis	No vean

1. De Imperativo negativo (ontkennende gebiedende wijs) wordt gebruikt om aan te geven dat iets niet gedaan mag worden, of maar beter niet gedaan kan worden:
No comas demasiado, no es bueno para la salud – Eet maar niet teveel, dat is niet goed voor je gezondheid.
No entren ni salgan después del toque de silbato – Niet meer in- of uitlopen na het fluitsignaal.
2. Wanneer er een wederkerend voornaamwoord of een persoonlijk voornaamwoord als lijdend of meewerkend voorwerp in de Imperativo negativo staat, dan staat dit tussen **no** en de werkwoordsvorm:
No te quites las gafas – Zet je bril niet af.
No le prestes dinero a ese ipo – Leen die figuur geen geld.
No se lo digas todo – Vertel haar niet alles.
Zie voor persoonlijke voornaamwoorden bij de Imperativo verder Tema 22 (Gebiedende wijs – bevestigend).

Tema 24 – Pretérito Perfecto (Voltooid tegenwoordige tijd)

PRETÉRITO PERFECTO: Presente van HABER + voltooid deelwoord

Presente van HABER

yo	He
tú	Has
él/ella/Vd.	Ha
nosotros/-as	Hemos
vosotros/-as	Habéis
ellos/-as/Vds.	Han

Voltooid deelwoorden

Regelmatig: Cantar – cant-**ado** Beber – beb-**ido** Vivir – viv-**ido**

Onregelmatig:

Abrir	Abierto	Morir	Muerto
Curbrir	Cubierto	Poner	Puesto
Decir	Dicho	Prender	Presto
Disolver	Disuelto	Proveer	Provisto
Escribir	Escrito	Resolver	Resuelto
Freír	Frito (ook: freído)	Romper	Roto
Hacer	Hecho	Ver	Visto
Imprimir	impreso	Volver	Vuelto

Yo	He	Cantado, bebido, vivido
Tú	Has	Cantado, ...
Él/ella/Vd.	Ha	Cantado, ...
Nosotros/-as	Hemos	Cantado, ...
Vosotros/-as	Habéis	Cantado, ...
Vds.	Han	Cantado, ...

De Pretérito Perfecto bestaan uit een vorm van het werkwoord **haber** en een voltooid deelwoord (participio pasado). Het voltooid deelwoord kan regelmatig (regular) of onregelmatig (irregular) zijn. Dit hangt af van het werkwoord.

1. De Pretérito Perfecto wordt ook wel Presente Perfecto of Perfecto Compuesto genoemd, of kortweg Perfecto. Deze werkwoordstijd wordt gebruikt om een handeling of situatie aan te duiden die zich in het verleden heeft voorgedaan, en die in verband gebracht wordt met het heden: het resultaat is nog merkbaar.

He perdido el reloj, no sé dónde – Ik heb het horloge verloren, ik weet niet waar (ik ben het horloge nu kwijt).

¿Cuándo **ha llegado** la carta? – Wanneer is de brief aangekomen? (De brief is er nu).

2. De Pretérito Perfecto wordt vaak gebruikt wanneer er een tijdstip of tijdvak wordt aangegeven waarvan het heden nog deel uitmaakt, of dat tot het recente verleden behoort (hoy, esta mañana, este verano, este fin de semana, hace un rato, enz.):

No he visto a mi hermana – Vandaag heb ik mijn zus niet gezien.

Este verano hemos estado en Marbella – Deze zomer zijn we in Marbella geweest.

3. De Pretérito Perfecto wordt ook gebruikt bij het weergeven van ervaringen en

gebeurtenissen in het verleden waarbij het tijdstip buiten beschouwing wordt gelaten. Wél komen hierbij vaak aanduidingen voor als ya, todavía no, alguna vez, nunca, enz.:

¿**Has estado alguna vez** en América del Sur? – Ben je wel eens in Zuid-Amerika geweest?

Yo nunca he fumado puros – Ik heb nooit sigaren gerookt.

María **se ha casado tres veces** – María is drie keer getrouws.

Tema 25 – Pretérito Indefinido – Regelmatige werkwoorden

PRETÉRITO INDEFINIDO – REGELMATIGE WERKWOORDEN

	Hablar	Comer	Vivir
Yo	Habl- é	Com- í	Viv- í
Tú	Habl- aste	Com- iste	Viv- iste
Él/ellas/Vd.	Habl- ó	Com- ió	Viv- ió
Nosotros/-as	Habl- amos	Com- imos	Viv- imos
Vosotros/-as	Habl- asteis	Com- isteis	Viv- isteis
Ellos/-as/Vds.	Habl- aron	Com- ieron	Viv- ieron

1. De Pretérito Indefinido wordt ook wel Perfecto Simple of Pretérito Definido genoemd. Deze verleden tijd van het werkwoord wordt gebruikt voor het aangeven van een handeling of situatie die in het verleden van beperkte duur was. Dat wil zeggen: het begin of einde wordt erbij aangegeven of erbij gedacht. Er wordt geen relatie gelegd met het heden:
En año pasao **vi** muchas veces a tu hermano – Vorig jaar heb ik je broer vaak gezien.
Isabel **vivió** en Alemania más de veinte años – Isabel heeft meer dan twintig jaar in Duitsland gewoond.
2. Deze verleden tijd wordt ook gebruikt om opeenvolgende gebeurtenissen uit het verleden op te sommen, bijvoorbeeld in levensbeschrijvingen:
Victor **se encontró** con Ana, **se casó** con ella, y **se mudó** a Sevilla – Victor ontmoette Ana, trouwde met haar, en verhuisde naar Sevilla.
3. De Pretérito Indefinido wordt vaak gebruikt met tijdsaanduidingen als ayer, la semana pasada, el año pasado, en abril, el lunes pasado, en 1945, hace tres meses, enz. Deze tijdsaanduidingen verwijzen naar een tijdvak in het verleden dat reeds is afgesloten.
La semana pasada vi a tu hermano en el teatro – Vorige week heb ik je broer in de schouwburg gezien.

Tema 26 – Pretérito Indefinido – Onregelmatige werkwoorden

PRETÉRITO INDEFINIDO – ONREGELMATIGE WERKWOORDEN

Pretérito Indefinido van de meest voorkomende onregelmatige werkwoorden:

	<u>Andar</u>	<u>Conducir</u>	<u>Dar</u>
Yo	Anduve	Conduje	Di
Tú	Anduviste	Condujiste	Diste
Ellos/-as/Vd.	Anduvo	Condujo	Dio
Nosotros/-as	Anduvimos	Condujimos	Dimos
Vosotros/-as	Anduvisteis	Condujisteis	Disteis
Ellos/-as/Vds.	anduvieron	condujieron	Dieron
	<u>Decir</u>	<u>Dormir</u>	<u>Estar</u>
Yo	Dije	Dormi	Estuve
Tú	Dijiste	Dormiste	Estuviste
Ellos/-as/Vd.	Dijo	Durmió	Estuvo
Nosotros/-as	Dijimos	Dormimos	Estuvimos
Vosotros/-as	Dijisteis	Dormisteis	Estuvisteis
Ellos/-as/Vds.	Dijeron	Durmieron	Estuvieron
	<u>Hacer</u>	<u>Ir</u>	<u>Leer</u>
Yo	Hice	Fui	Leí
Tú	Hiciste	Fuiste	Leíste
Ellos/-as/Vd.	Hizo	Fue	Leyó
Nosotros/-as	Hicimos	Fuimos	Leímos
Vosotros/-as	Hicisteis	Fuisteis	Leísteis
Ellos/-as/Vds.	Hicieron	Fueron	Leyeron
	<u>Pedir</u>	<u>Poder</u>	<u>Poner</u>
Yo	Pedí	Pude	Puse
Tú	Pediste	Pudiste	Pusiste
Ellos/-as/Vd.	Pidió	Pudo	Puso
Nosotros/-as	Pedimos	Pudimos	Pusimos
Vosotros/-as	Pedisteis	Pudisteis	Pusisteis
Ellos/-as/Vds.	Pidieron	Pudieron	Pusieron
	<u>Querer</u>	<u>Saber</u>	<u>Ser</u>
Yo	Quise	Supe	Fui
Tú	Quisiste	Supiste	Fuiste
Ellos/-as/Vd.	Quiso	Supo	Fue
Nosotros/-as	Quisimos	Supimos	Fuimos
Vosotros/-as	Quisisteis	Supisteis	Fuisteis
Ellos/-as/Vds.	Quisieron	Supieron	Fueron

	<u>Tener</u>	<u>Traer</u>	<u>Venir</u>
Yo	Tuve	Traje	Vine
Tú	Tuviste	Trajiste	Viniste
Ellos/-as/Vd.	Tuvo	Trajo	Vino
Nosotros/-as	Tuvimos	Trajimos	Vinimos
Vosotros/-as	Tuvisteis	Trajisteis	Vinisteis
Ellos/-as/Vds.	Tuvieron	Trajeron	Vinieron

Net als conducir:	Producir, reducir, traducir
Net als dormir:	Morir(se)
Net als hacer:	Rehacer
Net als leer:	Caer(se), construir, contribuir, creer, destruir, disminuir, huur, oír
Net als pedir:	Advertir, conseguir, corregir, despedir, divertirse, elegir, impedir, preferir, referirse, reír(se), reñir, seguir, sentir, servir, vestir(se)
Net als poner:	Componer, disponer, proponer, suponer
Net als saber:	Caher
Net als tener:	Contener, detener(se), mantener, obtener

Werkwoorden met een verandering van de schrijfwijze in de 1e persoon enkelvoud van de Pretérito Indefinido (om de uitspraak van de eindmedeklinker van de stam te handhaven:

Buscar	Busqué	Buscaste	Buscó	Buscamos	Buscasteis	Buscaron
Llegar	Llegué	Llegaste	Llegó	Llegamos	Llegasteis	Llegaron
Cruzar	Crucé	Cruzaste	Cruzó	Cruzamos	Cruzasteis	Cruzaron

Net als buscar:	Acercar, equivocarse, tocar, ...
Net als llegar:	Jugar, negar, pagar, ...
Net als cruzar:	Comenzar, empezar, organizar, ...

1. De Indefinido-vormen van ir en van ser zijn hetzelfde: **fui, fuiste**, enz. Een richtingaanduiding, bijvoorbeeld met het voorzetsel **a**, duidt erop dat het om een vorm van ir gaat:
Ayer no **fui a** clase de Español – Gisteren ben ik niet naar Spaanse les gegaan.
El viaje **fue** muy agradable – De reis was heel prettig.
2. Samengestelde werkwoorden worden net zo vervoegd als de werkwoorden waarvan ze zijn afgeleid. Bijvoorbeeld: componer, proponer (enz.) volgen de vervoeging van poner, ook in de Pretérito Indefinido:
Jaime **propuso** ir al cine – Jaime stelde voor om naar de film te gaan.

N.B. In het schema hierboven worden niet alle samengestelde werkwoorden genoemd, maar alleen de gangbare.

Tema 27 – Pretérito Perfecto / Pretérito Indefinido (voltooid tegenwoordige tijd)

Zie ook Tema's 24 (Pretérito Perfecto), 25, 26 (Pretérito Indefinido).

PRETÉRITO PERFECTO

He
Has
Ha + Voltooid deelwoord
Hemos
Habeis
Han

PRETÉRITO INDEFINIDO

Uitgangen van regelmatige werkwoorden:

Hablar	Comer / vivir
-é	-í
-aste	-iste
-ó	-ió
-amos	-imos
-asteis	-isteis
-aron	-ieron

1. Het gebruik van de Pretérito Perfecto dan wel de Pretérito Indefinido wordt vaak door de tijdsaanduiding bepaald:
Últimamente he ido mucho al cine – Ik ben de laatste tijd vaak naar de film geweest.
El domingo pasado me encontré con Luis en el cine – Afgelopen zondag ben ik Luis tegengekomen in de bioscoop.
Este fin de semana no he salido – Dit weekend ben ik niet weggeweest.
2. De Pretérito Perfecto wordt vaak gebruikt met **ya** en **todavía**.
¿Ha llegado y tu padre? – Is je vader er al?
No, **no ha llegado todavía** – Nee, hij is er nog niet.
3. Wanneer er geen tijdsaanduiding in de zin staat, gebruikt men meestal de Pretérito Perfecto.
¿Has visto mis fotos? – Heb je mijn foto's gezien?
Victoria ha cambiado de trabajo – Victoria is van baan veranderd.
4. Bekijk in onderstaande dialogues het contrast tussen de Pretérito Perfecto en de Pretérito Indefinido:
 1. ¿Quién me **ha llamado** por teléfono **estos días**?
Pues **el lunes** te **llamó** Pepe, **ayer llamó** Natalia y **hoy ha llamado** Mario.
 2. Mira, te **he comprado** este bolso.
¡Pero si me **compré** uno nuevo **la semana pasada**!
 3. ¡Qué barbaridad! **Anteayer perdí** el cuaderno, **ayer perdí** el diccionario y...
¡A ver! ¿Qué **has perdido** hoy?

Tema 28 – Pretérito Imperfecto (onvoltooid verleden tijd)

PRETÉRITO IMPERFECTO

De Pretérito Imperfecto van bijna alle werkwoorden wordt als volgt gevormd:

	<u>Cantar</u>	<u>Beber</u>	<u>Vivir</u>
Yo	Cant- aba	Beb- ía	Viv- ía
Tú	Cant- abas	Beb- ías	Viv- ías
Él/ella/Vd.	Cant- aba	Beb- ía	Viv- ía
Nosotros/-as	Cant- ábamos	Beb- íamos	Viv- íamos
Vosotros/-as	Cant- abais	Beb- íais	Viv- íais
Ellos/-as/Vds.	Cant- aban	Beb- ían	Viv- ían

Alleen deze werkwoorden hebben een onregelmatige Pretérito Imperfecto:

	<u>Ser</u>	<u>Ir</u>	<u>Ver</u>
Yo	Era	Iba	Veía
Tú	Eras	Ibas	Veías
Él/ella/Vd.	Era	Iba	Veía
Nosotros/-as	Éramos	Íbamos	Veíamos
Vosotros/-as	Erais	Ibais	Veíais
Ellos/-as/Vds.	Eran	Iban	Veían

1. De Pretérito Imperfecto wordt ook wel kortweg de Imperfecto genoemd. Deze verleden tijd geeft handelingen of situaties aan die in het verleden hebben plaatsgevonden en waarvan het begin en het einde buiten beschouwing worden gelaten:
Antes **vivía** en un pueblo pequeño – Vroeger woonde ik in een klein dorpje.
2. De Pretérito Imperfecto wordt ook gebruikt voor het aanduiden van gewoonten en herhaalde handelingen in het verleden:
Cuando éramos pequeños, todos los domingos íbamos al río – Toen we klein waren gingen we elke zondag naar de rivier.
Ahora no fumo, pero **antes fumaba** mucho – Nu rook ik niet meer, maar vroeger rookte ik veel.
3. Vaak wordt de Imperfecto gebruikt voor het aangeven van de reden van iets dat in het verleden is gebeurd:
Ayer no vine a clase **porque estaba enfermo** – Gisteren ben ik niet naar de les gekomen omdat ik ziek was.
El domingo pasado había una película en la tele y no salimos – Afgelopen zondag was er een film op de televisie en zijn we niet weggegaan.
Como no tenía tabaco, bajé un momento a comprar un paquete – Omdat ik geen sigaretten meer had, ben ik even een pakje gaan halen beneden.
4. De Imperfecto wordt ook gebruik bij het geven van een beschrijving van mensen, dingen, omstandigheden: het weer, de sfeer, enz. in het verleden:
La piscina de los Martínez **era más grande** que la nuestra – Het zwembad van de familie Martínez was groter dan dat van ons.
Hacía un frío horrible, la noche estaba muy oscura y, de pronto, oímos un gran estruendo – Het was ontzettende koud en het was een heel donkere nacht, en toen opeens hoorden we een vreselijk kabaal.

Tema 29 – Pretérito Imperfecto / Pretérito Indefinido

Zie ook Tema's 28 (Pretérito Imperfecto), 25, 26 (Pretérito Indefinido)

PRETÉRITO IMPERFECTO

Uitgangen van regelmatige werkwoorden:

Hablar

-aba
-abas
-aba
-ábamos
-abais
-aban

Comer / Vivir

-ía
-ías
-ía
-íamos
-íais
-ían

PRETÉRITO INDEFINIDO

Uitgangen van regelmatige werkwoorden:

Hablar

-é
-aste
-ó
-amos
-asteis
-aron

Comer / Vivir

-í
-iste
-ió
-imos
-isteis
-ieron

1. De Pretérito Imperfecto geeft handelingen of situaties aan die in het verleden hebben plaatsgevonden en waarvan begin en einde buiten beschouwing worden gelaten:
En mi pueblo **teníamos dos escuelas** – In mijn dorp hadden we twee scholen.
De Pretérito Indefinido geeft handelingen of situaties aan die in het verleden van beperkte duur waren. Dat wil zeggen: het begin of einde wordt erbij aangegeven of erbij gedacht:
En mi pueblo **tuvimos dos escuelas hasta el año pasado** – Tot vorig jaar hadden we in mijn dorp twee scholen.
De 1980 a 1990 viví en Madrid – Van 1980 tot 1990 heb ik in Madrid gewoond.
Los Martínez **estuvieron** aquí **mucho tiempo** – De familie Martínez is hier heel lang geweest.
2. De Pretérito Imperfecto geeft gewoonten en herhaalde handelingen in het verleden aan:
Antes **generalmente veríamos una película y nos acostábamos** a la una – Vroeger keken we meestal naar een film en dan gingen we om één uur naar bed.
De Pretérito Indefinido geeft eenmalige (soms opeenvolgende) gebeurtenissen aan:
Anoche vimos una película y nos acostamos a la una – Gisteravond hebben we naar een film gekeken en zijn we om één uur naar bed gegaan.
3. Soms kan de bedoeling van degene die spreekt alleen worden afgeleid uit het gebruik van de Pretérito Indefinido of Pretérito Imperfecto:
 - a) En verano **fuimos** a ver a mis padres – Van de zomer zijn we mijn ouders gaan opzoeken.
 - b) En verano **íbamos** a ver a mis padres – 's Zomers zochten we mijn ouders op.
Bij a) (Pretérito Indefinido) vertelt iemand wat ze in een bepaald jaar gedaan hebben; bij b) vertelt iemand wat ze elke zomer deden in de periode waarover hij spreekt.
4. Als beide verleden tijden in één zin voorkomen, dan geeft de Pretérito Indefinido de handeling aan die centraal staat. De Pretérito Imperfecto beschrijft dan de reden voor de handeling of de omstandigheden waaronder de handeling plaatsvond.
Cuando ya estábamos todos de acuerdo, Óscar dijo que no – Toen we het allemaal eens waren, zei Óscar ineens nee.
Como ayer el niño tenía fiebre, lo llevé al médico – Omdat de kleine gisteren koorts had, ben ik met hem naar de dokter gegaan.
Dormía profundamente cuando sonó el teléfono – Hij was in diepe slaap

toen de telefoon ging.

Tema 30 – Pretérito Pluscuamperfecto (voltooid verleden tijd)

PRETÉRITO PLUSCUAMPERFECTO

Pretérito Imperfecto van HABER + voltooid deelwoord

Pretérito Imperfecto van HABER:

(yo)	Había
(tú)	Habías
(él/ella/Vd.)	Había
(nosotros/-as)	Habíamos
(vosotros/-as)	Habíais
(ellos/-as/Vds.)	habían

Voltooid deelwoord:

Cantada / bebido / salido

Onregelmatige voltooid deelwoorden:

Abrir	Abierto	Morir	Muerto
Cubrir	Cubierto	Poner	Puesto
Decir	Dicho	Prender	Preso
Disolver	Disuelto	Proveer	Provisto
Escribir	Escrito	Resolver	Resuelto
Freír	Frito (ook: freído)	Romper	Roto
Hacer	Hecho	Ver	Visto
Imprimir	Impreso	Volver	Vuelto

1. De Pretérito Pluscuamperfecto wordt gebruikt voor het aangeven van handelingen in het verleden die aan andere handelingen zijn voorafgegaan:
Ayer, **cuando volví a casa**, Tere **ya había hecho la comida**. – Toen ik gisteren thuiskwam, had Tere het eten al klaargemaakt.
2. De Pretérito Pluscuamperfecto wordt soms gebruikt om een voorstel of een vraag bescheiden te formuleren:
Había querido invitarle para mi cumpleaños – Ik had (zou) u willen uitnodigen voor mijn verjaardag.

Tema 31 – Futuro Imperfecto (Onvoltooid tegenwoordig toekomstige tijd)

FUTURO IMPERFECTO

Regelmatische werkwoorden

De drie groepen regelmatische werkwoorden hebben ná de Infinitivo dezelfde uitgangen:

	Cantar	Beber	Vivir
(yo)	Cantar- é	Beber- é	Vivir- é
(tú)	Cantar- ás	Beber- ás	Vivir- ás
(él/ellas/Vd.)	Cantar- á	Beber- á	Vivir- á
(nosotros/-as)	Cantar- emos	Beber- emos	Vivir- emos
(vosotros/-as)	Cantar- éis	Beber- éis	Vivir- éis
(ellos/-as/Vds.)	Cantar- án	Beber- án	Vivir- án

Onregelmatige werkwoorden

Decir	Diré, dirás, enz.
Hacer	Haré, harás, enz.
Poder	Podré, podrás, enz.
Poner	Pondré, pondrás, enz.
Querer	Querré, querrás, enz.
Saber	Sabré, sabrás, enz.
Salir	Saldré, saldrás, enz.
Tener	Tendré, tendrás, enz.
Venir	Vendré, vendrás, enz.

1. De Futuro Imperfecto (ook wel kortweg Futuro genoemd) wordt gebruikt om toekomstige handelingen aan te geven. Deze tijd komt vaak voor met tijdsaanduidingen als luego, más tarde, el año proximo, mañana, en el año 2000, el mes que viene, enz.:
¿Has hecho los deberes? – Heb je je huiswerk al af?
No, los **haré luego** – Nee, dat ga ik zo dadelijk maken.
2. De Futuro Imperfecto wordt ook vaak gebruikt om een veronderstelling, vermoeden of twijfel (iets wat men zich afvraagt) uit te drukken. In het Nederlands gebruikt men dan 'zal'/'zullen' of (in vragende zinnen) 'zou'/'zouden'.
Alguien toca. **Será** Juan. – Daar klopt iemand. Dat zal Juan zijn.
¿Has visto a la niña? – Heb je het meisje gezien?
No, pero **estará** arriba, en su cuarto – Nee, maar ze zal wel boven zijn, op haar kamer.
Emilio, llaman a la puerta, ¿quién **será** a estas horas? – Emilio, er wordt op de deur geklopt; wie zou dat zijn op dit uur?

Ook de Futuro Perfecto en de Condicional kunnen deze functie hebben. Zie Tema 32 en Tema 33.

Tema 32 – Futuro Perfecto (Voltooid tegenwoordig toekomstige tijd)

FUTURO PERFECTO

Futuro Imperfecto van HABER + Voltooid deelwoord

(yo)	Habré	
(tú)	Habrás	
(él/ellas/Vd.)	Habrá	
(nosotros/-as)	Habremos	Cantado / comido / sentido
(vosotros/-as)	Habréis	
(ellos/-as/Vds.)	Habrán	

1. De Futuro Perfecto wordt gebruikt om een toekomstige handeling aan te geven die voltooid zal zijn op het moment in de toekomst waarnaar men verwijst:
Llegaré a casa a las 10. **¿A esa hora habrás hecho** la cena? – Ik kom om tien uur thuis. Heb je dan het eten al klaar?
Dentro de tres meses ya habrán acabado las obras de la acera – Over drie maanden zullen ze wel klaar zijn met de aanleg van het trottoir.
2. De Futuro Perfecto wordt vaak gebruikt om een veronderstelling, vermoeden of twijfel (iets wat men zich afvraagt) te uiten ten aanzien van een voltooide handeling:
¿Qué hora es? – Hoe laat is het?
Son las siete – A estas horas Pedro ya **habrá llegado** a París.- Het is zeven uur. Op dit moment zal Pedro wel in Parijs zijn aangekomen.

No encuentro mi cartera, ¿dónde la **habré puesto**? – Ik kan mijn portefeuille niet vinden, waar zou ik hem neergelegd hebben?

Ook de Futuro Imperfecto (zie Tema 31) en de Condicional (zie Tema 33) kunnen deze functie hebben.

Tema 33 – Condicional (Voorwaardelijke wijs / Onvoltooid verleden toekomstende tijd)

CONDICIONAL

Regelmatige werkwoorden

De drie groepen regelmatige werkwoorden hebben ná de Infinitivo dezelfde uitgangen:

	<u>Cantar</u>	<u>Beber</u>	<u>Vivir</u>
(yo)	Cantar- ía	Beber- ía	Vivir- ía
(tú)	Cantar- ías	Beber- ías	Vivir- ías
(él/ellas/Vd.)	Cantar- ía	Beber- ía	Vivir- ía
(nosotros/-as)	Cantar- íamos	Beber- íamos	Vivir- íamos
(vosotros/-as)	Cantar- íais	Beber- íais	Vivir- íais
(ellos/-as/Vds.)	Cantar- ían	Beber- ían	Vivir- ían

Onregelmatige werkwoorden

De Condicional en de Futuro zijn bij dezelfde werkwoorden onregelmatig:

	FUTURO	CONDICIONAL
Decir	Diré, dirás, enz.	Diría, dirías, enz.
Hacer	Haré ...	Haría ...
Poder	Podré ...	Podría ...
Poner	Pondré ...	Pondría ...
Quener	Querré ...	Querría ...
Saber	Sabré ...	Sabría ...
Salir	Saldré ...	Saldría ...
Tener	Tendré ...	Tendría ...
Venir	Vendré ...	Vendría ...

1. De Condicional (voorwaardelijke wijs) wordt gebruikt om een handeling aan te geven die alleen onder een bepaalde voorwaarde kan plaatsvinden. De voorwaarde wordt er niet altijd bij genoemd:

Si tuviera dinero, me **compraría** un chalé – Als ik geld had, zou ik een villa kopen.

Me gustaría ir contigo (si me invitaras) – Ik zou graag met je meegaan (als je me uitnodigde).

2. De Condicional wordt ook gebruikt om raad te geven, suggesties te doen, of om op een formele, minder directe, manier om een gunst te vragen:
Yo, en tu lugar, **no me pondría** esa falda = Yo, (si fuera tú), no me pondría... - Als ik jou was, zou ik die rok niet aantrekken.

Yo crea que **deberías** buscar un trabajo, ¿no? – Ik denk dat je maar 'ns een baantje moest zoeken, niet?

¿**Podrías** traer el periódico?, es que yo no puedo salir – Zou je de krant kunnen meebrengen? Want ik kan niet weg

3. De Condicional wordt gebruikt als verleden toekomstende tijd
 - Wanneer er sprake is van een handeling of situatie die in het verleden nog in de toekomst lag:
El año pasado **iría** de vacaciones a Francia, pero me puse enfermo – Vorig jaar

zou ik op vakantie gaan naar Frankrijk, maar ik werd ziek.

- Als we (in de 'indirecte rede') weergeven wat iemand eerder, met gebruik van de Futuro, heeft gezegd:

De leraar (op maandag):

Mañana llegaré diez minutos más tarde – Morgen kom ik tien minuten later.

Leerling A (op dinsdag):

¡Qué raro, son las diez y cinco y el profesor no ha llegado! – Wat raar, het is al vijf over tien en de leraar is er nog niet.

Leerling B (reagerend op A):

Sí, bueno, **ayer dijo que hoy vendría** diez minutos más tarde – Ja, want gisteren heeft hij gezegd dat hij vandaag tien minuten later zou komen.

4. De Condicional wordt ook vaak gebruikt om een veronderstelling, vermoeden of twijfel (iets wat men zich afvraagt) uit te drukken:

Ayer no vi a la vecina en todo el día, ¿dónde **se metería**? – Gisteren heb ik de buurvrouw de hele dag niet gezien, waar zou ze uithangen?

Ook de Futuro Imperfecto en de Futuro Imperfecto kunnen deze functie hebben. Zie Tema 31 en Tema 32.

Tema 34 –Werkwoordsconstructies: Estar + Gerundio – Ir a + Infinitivo

ESTAR + GERUNDIO

GERUNDIO

Regelmatige werkwoorden

Infinitivo

Cantar
Beber
Vivir

Gerundio

Cant-**ando**
Beb-**iendo**
Viv-**iendo**

Onregelmatige werkwoorden

Leer
Dormir ...
Pedir

Leyendo
Durmiendo
Pidiendo

Net als leer: caer(se), construir, contribuir, creer, destruir, disminuir, buir, oír

Net als dormir: morir(se)

Net als pedir: advertir, conseguir, corregir, despedir, divertirse, elegir, impedir, preferir, referirse, reír(se), reñir, seguir, sentir, servir, vestir(se).

ESTAR (Presente) + GERUNDIO

(yo)	Estoy	Cantando
(tú)	Estás	Cantando
(él/ellas/Vd.)	Está	Cantando
(nosotros/-as)	Estamos	Cantando
(vosotros/-as)	Estáis	Cantando
(ellos/-as/Vds.)	Están	Cantando

1. **Estar + Gerundio** wordt gebruikt om een handeling aan te geven die aan de gang is:

Jaime, ¿qué hacen los niños? – Jaime, wat doen de kinderen?
Están jugando en su cuarto – Ze zijn op hun kamer aan het spelen.

De constructie **estar + Gerundio** kan ook in andere werkwoordstijden voorkomen, o.a.:

Lucia **se estaba duchando** cuando sonó el telefono (Pretérito Imperfecto) – Lucia stond zich te douchen, toen de telefoon ging.

Ayer **estuve esperando** el autobús mucho rato (Pretérito Indefinido) – Gisteren heb ik lang staan wachten op de bus.

Mañana **estaré estudiando** todo el día (Futuro) – Morgen ga ik de hele dag zitten studeren.

IR A + INFINITIVO

IR (Presente) A + INFINITIVO

(yo)	Voy	a	hablar
(tú)	Vas	a	hablar
(él/ellas/Vd.)	Va	a	hablar
(nosotros/-as)	Vamos	a	hablar
(vosotros/-as)	Vais	a	hablar
(ellos/-as/Vds.)	van	a	hablar

Ir a + Infinitivo (= hele werkwoord) drukt uit wat men van plan is te doen in de toekomst:

El próximo año Juan **va a estudiar** Derecho – Juan gaat volgend jaar rechten studeren.

Vamos a ver - We zullen zien.

Tema 35 – Subjuntivo (Presente) (Aanvoegende wijs)

PRESENTE DE SUBJUNTIVO

Regelmatige werkwoorden

	<u>Cantar</u>	<u>Comer</u>	<u>Vivir</u>
(yo)	Cant- e	Com- a	Viv- a
(tú)	Cant- es	Com- as	Viv- as
(él/ellas/Vd.)	Cant- e	Com- a	Viv- a
(nosotros/-as)	Cant- emos	Com- amos	Viv- amos
(vosotros/-as)	Cant- éis	Com- áis	Viv- áis
(ellos/-as/Vds.)	Cant- en	Com- an	Viv- an

Onregelmatige werkwoorden

a) Werkwoorden die een klinkerwisseling hebben in de Presente de Indicativo (zie Tema 6), hebben die ook in de Presente de Subjuntivo. Bovendien hebben bepaalde werkwoorden twee soorten klinkerwisseling: e > ie, i resp. o > ue, u:

e > ie	o > ue	e > i	u > ue	e > ie, i	o > ue, u
<u>querer</u>	<u>poder</u>	<u>pedir</u>	<u>jugar</u>	<u>sentir</u>	<u>dormir</u>
qu iera	pu eda	pi da	ju egue	si enta	du erma
qu ieras	pu edas	pi das	ju egues	si entas	du ermas
qu iera	pu eda	pi da	ju egue	si enta	du erma
queramos	podamos	pidamos	juguemos	sintamos	durmamos
queráis	podáis	pidáis	juguéis	sintáis	durmáis
qu ieran	pu edan	pi dan	ju eguen	si entan	du erman

b) Werkwoorden die bij de Presente de Indicativo alleen in de 1e persoon enkelvoud een onregelmatigheid hebben (Zie Tema 6), hebben diezelfde onregelmatigheid bij de Presente de Subjuntivo, maar dan in alle vormen.

Voorbeeld: Poner

Presente de Indicativo

Pongo

Pones
Pone
Ponemos
Ponéis
Ponen

Presente de Subjuntivo

Ponga

Pongas
Ponga
Pongamos
Pongáis
Pongan

c) Werkwoorden met eigen onregelmatigheden in de Presente de Subjuntivo:

Estar	Esté, estés, esté, estemos, estéis, estén
Haber	Haya, hayas, haya, hayamos, hayáis, hayan
Ir	Vaya, vayas, vaya, vayamos, vayáis, vayan
Saber	Sepa, sepas, sepa, sepamos, sepáis, sepan
Ser	Sea, seas, sea, seamos, seáis, sean

d) Werkwoorden met een verandering van de schrijfwijzen

Voorbeelden:

Acercar	Acer que , acer ques , enz.
Navegar	Nave gue , nave gues , enz.
Averiguar	Averig üe , averig ües , enz.
Coger	Co ja , co jas , enz.

1. De Subjuntivo wordt in het algemeen gebruikt voor het uitdrukken van onzekerheid, van iets dat nog moet gebeuren, van een wens of van gevoelens:

No estoy seguro de que Elena **venga** hoy – Ik weet niet zeker of Elena vandaag komt.

Cuando tenga tiempo, iré a verte – Wanneer ik tijd heb, kom ik je opzoeken.

Quiero que **estudies** un poco más – Ik wil dat je wat meer studeert.

Siento que **salgas** tan temprano – Ik vind het jammer dat je zo vroeg weggaat.

2. De voltooid Subjuntivo bestaat uit de Subjuntivo van haber en een voltooid deelwoord:

No creo que **hayas terminado** los deberes – Ik geloof niet dat je je huiswerk af hebt.

3. De Subjuntivo wordt in hoofd- en bijzinnen gebruikt wanneer het werkwoord wordt voorafgegaan door uitdrukkingen die onzekerheid aangeven, zoals bijvoorbeeld **quizás** en **tal vez** (misschien, wellicht). De Subjuntivo drukt dan een mogelijkheid of veronderstelling uit:

Hoy no ha venido el cartero – Vandaag is de postbode niet gekomen.

Quizás venga por la tarde – Misschien komt hij vanmiddag.

El niño está llorando, ¿qué le pasará? – Het kind huult, wat zou er zijn?

No sé... **tal vez tenga** hambre otra vez – Ik weet het niet, misschien heeft hij weer honger.

4. De Subjuntivo wordt in hoofd- en bijzinnen gebruikt wanneer het werkwoord wordt voorafgegaan door **ojalá** (hopelijk). De Subjuntivo drukt dan een wens uit:

Blanca está enferma y tienen que operarla – Blanca is ziek en moet geopereerd worden.

¡Ojalá no sea grave! – Hopelijk is het niet ernstig.

5. De Subjuntivo wordt gebruikt in bijzinnen die afhankelijk zijn van de volgende soorten werkwoorden en uitdrukkingen in de hoofdzin:

1. Werkwoorden of uitdrukkingen die 'beïnvloeding' aangeven (een wens, verzoek, opdracht, verbod, raad of toestemming): esperar, querer, pedir, prohibir, permitir, tener la esperanza, dar permiso, enz. (Zie ook Tema 36).
Mi jefe **me ha pedido que me quede** – Mijn chef heeft me verzocht om te blijven (lett.:... 'dat ik blijf').
2. Onpersoonlijke uitdrukkingen die een mening of waardeoordeel uitdrukken, bijvoorbeeld: (no) es lógico/difícil/necesario/posible/cierto. (Zie ook Tema 36).
¿Es necesario que nos inscribamos ahora? – Is het nodig dat we ons nu inschrijven?
3. Werkwoorden en onpersoonlijke uitdrukkingen die een gevoel uitdrukken: gustar, importar, fastidiar, sentir, es una pena, es raro, enz. (Zie ook Tema

36).

Es una pena que esté enfermo – Het is jammer dat hij ziek is.

6. De Subjuntivo wordt gebruikt in bijzinnen wanneer het werkwoord in de hoofdzin een constatering, waarneming of mentaal proces uitdrukt, en in de ontkennende vorm staat, zoals: no creo que, no piense que, no he oído que, no supongo que, no (me) imagino que (Zie ook Tema 36). Hierdoor wordt uitgedrukt dat de situatie of handeling in de bijzin onzeker is:

No crea que venga – Ik geloof niet dat hij komt.

No he oído que haya estado allí – Ik heb niet gehoord of hij daar geweest is.

7. De Subjuntivo wordt gebruikt in bepaalde betrekkelijke bijzinnen (zie verder Tema 37);

Buscamos **una secretaria que sepa** hablar inglés y francés – We zoeken een secretaresse die Engels en Frans kan spreken.

8. De Subjuntivo wordt gebruikt in bijzinnen die beginnen met bepaalde voegwoorden (zie verder Tema 38):

Te lo digo **para que no lo olvides** – Ik zeg het je opdat je het niet vergeet.

Tema 36 – Subjuntivo of Indicativo in bijzinnen, na bepaalde werkwoorden of uitdrukkingen in de hoofdzin

ESPERAR QUERAR PEDIR ROGAR PROHIBIR PERMITIR ACONSEJAR	}	+ QUE + SUBJUNTIVO
---	---	--------------------

ES LÓGICO ES DIFÍCIL ES CONVENIENTE ES NECESARIO ES NORMAL ES MEJOR ES POSIBLE	}	+ QUE + SUBJUNTIVO
---	---	--------------------

NO ESTÁ CLARO NO ES OBVIO NO ES EVIDENTE NO ES CIERTO	}	+ QUE + Indicativo
---	---	--------------------

GUSTAR IMPORTAR MOLESTAR FASTIDIAR SENTIR ES UNA PENA ES RARO	}	+ QUE + SUBJUNTIVO
--	---	--------------------

NO PENSAR NO CREER NO SUPONER	}	+ QUE + SUBJUNTIVO
--	---	--------------------

PENSAR CREER SUPONER	}	+ QUE + Indicativo
-------------------------------------	---	--------------------

1. De Subjuntivo wordt gebruikt na werkwoorden of uitdrukkingen in de hoofdzin die een wens, verzoek, opdracht, verbod, raad of het geven van toestemming aangeven. Dergelijke werkwoorden kunnen worden samengevat als werkwoorden die mogelijk de handeling of situatie in de bijzin beïnvloeden:

Espero que me llames para ir al cine uno de estos días – Ik hoop dat je me belt om een dezer dagen naar de bioscoop te gaan.

Quiero que me leas un cuento – Ik wil dat je me een verhaaltje voorleest.

2. De Subjuntivo wordt gebruikt wanneer in de hoofdzin een onpersoonlijke uitdrukking staat waarmee een mening of een waardeoordeel wordt geuit over dat wat in de bijzin staat:

Es mejor que salgáis más temprano – Het is beter als jullie wat vroeger vertrekken.

Es lógico que te sientas nervioso en esas circunstancias – Het is logisch dat je in die omstandigheden zenuwachtig bent.

3. De Subjuntivo wordt gebruikt na een hoofdzin met een onpersoonlijke uitdrukking die betrekking heeft op een feit of een zekerheid, maar in de ontkennende vorm staat. Door de ontkenning wordt onzekerheid aangegeven over dat wat in de bijzin staat:

No es cierto que vaya a trabajar en esa empresa – Het is niet zeker dat ik bij dat bedrijf ga werken.

Wanneer een dergelijke uitdrukking in de hoofdzin bevestigend wordt gebruikt, en er dus zekerheid wordt uitgedrukt, dan staat de bijzin in de Indicativo:

Es cierto que voy a trabajar en esa empresa – Het is zeker dat ik bij dat bedrijf ga werken.

4. De Subjuntivo wordt gebruikt in de bijzin wanneer het werkwoord of de uitdrukking in de hoofdzin een gevoel aangeeft:

A mi madre le gusta que mi hermano **se case** – Mijn moeder vindt het leuk dat mijn broer gaat trouwen.

Siento que no puedas venir – Het spijt me dat je niet kunt komen.

5. De Subjuntivo wordt gebruikt in bijzinnen na werkwoorden in de hoofdzin die een constatering, waarneming of mentaal proces uitdrukken, en die ontkennend worden gebruikt, zoals: no creo que, no pienso que, no he oído que, no supongo que, no (me) imagino que:

No creo que venga María. Tiene que terminar unas cartas – Ik geloof niet dat María komt. Ze moet nog een paar brieven afmaken.

No suponemos que Luis pague la cuenta – We gaan er niet van uit dat Luis de rekening betaalt.

Wanneer deze werkwoorden in de hoofdzin bevestigend worden gebruikt, staat in de bijzin de Indicativo:

Creo que viene María – Ik denk wel dat María komt.

Suponemos que Luis paga la cuenta – We gaan er van uit dat Luis de rekening betaalt.

6. Wanneer de werkwoorden in de hoofdzin en bijzin op dezelfde persoon betrekking hebben, dan wordt in plaats van een bijzin met que meestal een Infinitivo-constructie gebruikt:

Esperamos llegar a las ocho – We hopen om acht uur aan te komen

Es difícil solucionar ese problema – Het is moeilijk om dat probleem op te lossen.

Me gusta estudiar el español – Ik vind het leuk om Spaans te leren.

Tema 37 – Subjuntivo of Indicativo in betrekkelijke bijzinnen

BETREKKELIJKE BIJZINNEN

(antecedent) + (voorzetsel) +	QUE + QUIEN/-ES DONDE COMO CUANDO CUANTO)-A/-OS/-AS)	INDICATIVO / SUBJUNTIVO
----------------------------------	---	----------------------------

1. Betrekkelijke bijzinnen beginnen met een betrekkelijk voornaamwoord (eventueel voorafgegaan door een voorzetsel). Het betrekkelijk voornaamwoord heeft betrekking op een persoon of zaak die in de hoofdzin is genoemd (het 'antecedent').

1. Het meest gebruikte betrekkelijk voornaamwoord is **que** (die; dat). Dit voornaamwoord kan betrekking hebben op personen óf dingen:
Las mujeres **que están allí hablando** son españolas – De vrouwen die daar staan te praten zijn Spaans.

El libro **que compré** ayer está en la estantería – Het boek dat ik gisteren heb gekocht staat in de boekenkast.

Als **que** wordt voorafgegaan door een voorzetsel, dan staat er soms (voor de duidelijkheid) een lidwoord tussen. Het lidwoord is in overeenstemming met het antecedent:

Estas son **las cosas de las que** hablamos ayer – Dit zijn de dingen waar we het gisteren over gehad hebben.

2. Andere betrekkelijke voornaamwoorden zijn: **quien/-es** (degene die; wie), **donde** (waar), **como** (hoe; zoals) **cuando** (wanneer), **cuanto (-a, -os, -as)** (hoeveel), **cuyo (-a, -os, -as)** (van wie; waarvan), **el/la/lo cual** (die; dat; hij/zij die; dat wat), los/las cuales (zij die; wie):
Es una persona **quien** confío – Het is iemand op wie ik vertrouw.

Puedes visitarme cuando **quieras** – Je kunt me opzoeken wanneer je maar wilt.

Estas son **las cosas de las cuales** hablamos ayer – Dit zijn de dingen waar we het gisteren over gehad hebben.

2. In betrekkelijke bijzinnen staat het werkwoord in de Indicativo of in de Subjuntivo.

1. De Indicativo wordt gebruikt als het antecedent (de persoon, zaak of plaats waarop de betrekkelijke bijzin betrekking heeft) bekend is, oftewel 'specifiek':
Ahora tengo un ordenador **que no funciona** bien – Ik heb nu een computer die niet goed werkt.

Las personas **que saben inglés** tienen más posibilidades – Mensen die Engels kennen hebben meer mogelijkheden.

Lo hacemos **como** tú propones – We doen het zoals jij voorstelt.

2. De Subjuntivo wordt gebruikt:
Wanneer het antecedent (nog) niet bekend is, oftewel 'niet-specifiek':
Estoy buscando un ordenador **que funcione bien** – Ik zoek een computer die

goed werkt.

¿Hay alguien **que haya visto al asesino**? – Is er iemand die de moordenaar gezien heeft?

Lo haremos **como** tú quieras – We zullen het doen zoals jij (maar) wilt.

Wanneer het bestaan van het antecedent ontkend wordt, of wordt aangegeven dat het schaars is:

Aquí no hay nadie **que sepa inglés** – Hier is niemand die Engels kent.

Conozco poca gente **que cocine** como ella – Ik ken maar weinig mensen die zo koken als zij.

Tema 38 – Subjuntivo of Indicativo na bepaalde voegwoorden

**PARA QUE
A FIN DE QUE
ANTES DE QUE** + **SUBJUNTIVO**

**CUANDO
MIENTRAS
DESPUÉS DE QUE
HASTA QUE
AUNQUE** + **INDICATIVO / SUBJUNTIVO**

SI + **INDICATIVO / SUBJUNTIVO (IMPERFECTO)**

1. Na de voegwoorden **para que** (opdat) en **a fin de que** (opdat), die in een bijzin van doel inleiden, wordt de **Subjuntivo** gebruikt. De handeling of situatie die wordt genoemd in de bijzin is (nog) geen feit of werkelijkheid.

Sus padres lo han mandado a Inglaterra **para que aprenda** inglés – Zijn ouders hebben hem naar Engeland gestuurd, opdat hij Engels leert.

2. Na het voegwoord **antes de que** (voordat), dat een bijzin van tijd inleidt, volgt altijd de **Subjuntivo**:

Vamos a terminar, **antes de que venga** el jefe – Laten we ophouden voordat de baas komt.

3. De voegwoorden **cuando** (wanneer, zodra), **mientras** (terwijl, zolang), **después de que** (nadat, zodra) en **hasta que** (totdat) / **hasta que no** (zolang....niet), die een bijzin van tijd inleiden, worden soms gevolgd door de Indicativo, en soms door de Subjuntivo.

1. Deze voegwoorden worden gevolgd door de **Indicativo** wanneer de zin een reële handeling of situatie aangeeft in het heden of het verleden:

Luis siempre me trae bombones **cuando viene a verme** – Luis brengt altijd bonbons mee wanneer hij bij me langskomt.

Cuando era pequeño vivía en Salamanca – Toen ik klein was, woonde ik in Salamanca.

Mi madre no se acuesta **hasta que yo llego** – Mijn moeder gaat niet slapen totdat ik thuis ben.

2. Deze voegwoorden worden gevolgd door de **Subjuntivo** wanneer de handeling nog niet heeft plaatsgevonden, dus nog geen werkelijkheid is:

Cuando tenga dinero me compraré otro coche – Wanneer/zodra ik geld heb, ga ik een andere auto kopen.

Mientras estudie no tendrá mucho tiempo para salir – Zolang hij studeert zal hij niet veel tijd hebben om uit te gaan.

Nos iremos al cine **después de que llegue** la 'canguro' – We gaan naar de bioscoop zodra de babysit er is (nadat....is gekomen).

4. Na het voegwoord **aunque** (hoewel, ook al) dat een concessieve bijzin inleidt, wordt soms een Indicativo, soms een Subjuntivo gebruikt.

1. De **Indicativo** wordt gebruikt als er wordt verwezen naar een handeling of situatie die (nog) niet tot de werkelijkheid behoort:

Este verano, **aunque no tenga dinero**, iré a París – Deze zomer ga ik naar Parijs, ook al heb ik (dan misschien) geen geld.

5. Na het voegwoord **si** (als), dat een voorwaardelijke bijzin inleidt, wordt soms een Indicativo gebruikt, en soms een Subjuntivo.

1. Staat het werkwoord in de bijzin in de (voltooid) tegenwoordige of toekomstige tijd, dan wordt altijd de **Indicative** gebruikt – ook als het gaat om iets dat (nog) niet werkelijk is:

Si podemos vamos a casa de tu hermano – Als we kunnen, gaan we naar je broer toe.

Si has aprobado todo la asignaturas te compraré una motocicleta – Als je voor alle vakken geslaagd bent, koop ik een brommer voor je.

2. Als de bijzin in de verleden tijd staat, dan wordt de **Imperfecto de Subjuntivo** gebruikt (zie ook Tema 39). In de bijzin na si gaat het dan om een voorwaarde die niet is vervuld of niet vervuld kan worden. Het werkwoord in de hoofdzin staat dan in de Condicional. Deze constructie van hoofd- en bijzin heet irrealis:

Si ganara la lotería, **dejaría** de trabajar – Als ik de loterij zou winnen, zou ik ophouden met werken.

6. Wanneer de werkwoorden in de hoofdzin en bijzin op dezelfde persoon betrekking hebben, dan wordt in plaats van een bijzin meestal een Infinitivo-constructie gebruikt. Het que van de voegwoorden para que, a fin de que, despues de que, antes de que en hasta que vervalt dan:

Pablo y Nieves están ahorrando para casarse – Pablo en Nieves zijn aan het sparen om te kunnen trouwen.

Me acostaré después de terminar la novela – Ik ga naar bed als ik mijn boek uit heb.

Tema 39 – Pretérito Imperfecto de Subjuntivo

PRETÉRITO IMPERFECTO DE SUBJUNTIVO

Werkwoorden op **-ar** (cant-ar)

Cant- ara	of	Cant- ase
Cant- aras	of	Cant- ases
Cant- ara	of	Cant- ase
Cant- áramos	of	Cant- ásemos
Cant- arais	of	Cant- aseis
Cant- aran	of	Cant- asen

Werkwoorden op **-er/-ir** (beb-er/viv-ir)

Beb-/viv- iera	of	Beb-/viv- iese
Beb-/viv- ieras	of	Beb-/viv- ieses
Beb-/viv- iera	of	Beb-/viv- iese
Beb-/viv- iéramos	of	Beb-/viv- iésemos
Beb-/viv- ierais	of	Beb-/viv- ieseis
Beb-/viv- ieran	of	Beb-/viv- iesen

In de meeste gevallen kunnen beide vormen van de Imperfecto de Subjuntivo door elkaar gebruikt worden (die op **-ara/-ase** en **iera/-iese**), zonder verschil in betekenis. De vormen van de Imperfecto de Subjuntivo op **-ase** en **-iese** worden echter in het algemeen wat minder vaak gebruikt dan die op **-ara** en **-iera**.

1. De Imperfecto de Subjuntivo wordt gebruikt wanneer er een Subjuntivo nodig is in een zin die in de verleden tijd staat. De regels voor het gebruik van de Subjuntivo staan beschreven in de Temas 35-38. Vergelijk de volgende zinnen:

Quiero que vengas a la reunión para informarte – Ik wil dat je naar de vergadering komt om je op de hoogte te stellen.

Quise que vinieras a la reunión para informarte – Hij wilde dat je op de vergadering kwam om je op de hoogte te stellen.

No creo que esté enfermo – Ik geloof niet dat hij ziek is.

No creí que estuviera enfermo – Ik geloofde niet dat hij ziek was.

El niño está gritando, **tal vez tenga** hambre – Het kind huult, misschien heeft hij honger.

El niño estaba gritando, **tal vez tuviera** hambre – Het kind hilde, misschien had hij honger.

2. De Imperfecto de Subjuntivo wordt ook gebruikt in een bijzin na **si** als het gaat om een voorwaarde die niet is vervuld of niet vervuld kan worden. Het werkwoord in de hoofdzin staat dan in de Condicional. Deze constructie van hoofd- en bijzin heet irrealis:

Si tuviera tiempo, **haría** algún deporte – Als ik tijd had, zou ik wel aan sport doen.

Als een irrealis in de voltooide tijd staat, dan wordt niet alleen in de bijzin de voltooide vorm van de Imperfecto de Subjuntivo gebruikt, maar vaak ook in de hoofdzin (in plaats van de voltooide Condicional):

Si **hubiera sabido** eso, no lo **hubiera hecho** (2x voltooide Imperfecto de Subjuntivo)

Vergelijk:

Si **hubiera sabido** eso, no lo **habría hecho** (voltooide Imperfecto de Subjuntivo – voltooide Condicional)

Als ik geweten had, had ik het niet gedaan/ zou ik het niet gedaan hebben.

Zie voor 'voorwaardelijke bijzinnen' ook Tema 38 (bij punt 5).

3. De Imperfecto de Subjuntivo wordt soms gebruikt om een voorstel of een vraag bescheiden te formuleren:

Quisiera pedirle un favor – Ik zou u een gunst willen vragen.